

Várkert bazár – 30 év után

A Magyar Építész Kamara a Construmán | A MÉK védelmében

Újra van belsőépítész tervezői jogosultság | A bordák szépsége

---

A MÉK elnökségének döntései | A Pesti Vigadó műemléki rekonstrukciója

---

A Várkert bazár rekonstrukciójának tervezése | Ludovika Akadémia

---

Diagnózis és terápia | Családi ház energetikai felújításának tapasztalatai

---

14. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále | Nemzetközi Építészkongresszus

---

a magyarországi építészet
kezdőlapja:

epiteszforum.hu

architectforum.eu

ALDI bevásárló központ Újbudán
beruházó: Hofer Magyarország Ingatlan Kft.
vezető tervező: Kendik Géza, A4 Studio
kivitelező: Strabag MML Kft.
fotó: Mizsei Anett

Tartalom

---

04 Magyar Építész Kamara

Beköszöntő | A kamarai kommunikáció új szereplője: a szóvivő | A MÉK védelmében
Újra van belsőépítész tervezői jogosultság! | Műemlékvédelmi és Restaurátori Tagozat | A bordák szépsége
A MÉK elnökségének 2014. február 21-i ülésén hozott döntései

13 Átadott épületek

A Pesti Vigadó műemléki rekonstrukciója | A Várkert bazár rekonstrukciójának tervezése | Ludovika Akadémia

22 Szakmapolitika

Diagnózis és terápia

24 Szigetelés

Családi ház energetikai felújításának tapasztalatai

26 Kitekintés

14. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále

28 Hírek, közlemények

30 Magyar Építőművészek Szövetsége

Beköszöntő

Nehéz örökséget vettünk át a 2013-as kamarai választásokon. Tudtuk, hogy gyorsan váltani, változtatni kell. A gyorsaság nem sikerült – talán nem is baj – a változások azonban minden téren megindultak, személyi-, szerkezeti-, munkamegosztási-, felelősségvállalási szinten egyaránt. Szétválasztottuk – elsősorban gazdasági téren – a MÉK-et és a MÉK Nonprofit Kft-t. A Kft. létszámát minimálisra csökkentettük. Feladata továbbra is a MÉK alapszabályában rögzített kiadványok (Építész Évkönyv, Építész Közlöny – Műhely) elkészítése. Másik fontos feladata a MÉK honlap üzemeltetése, működtetése, valamint a MÉK-hez szorosan kapcsolódó egyéb vállalkozási tevékenységek, mint például tervpályázatok lebonyolítása, tanácsadás, hirdetések szervezése.

Az Évkönyvet egy évtizede adjuk ki hasonló megjelenési formában. Idén elhagyjuk a kiadványból a névjegyzéket, mert az online névjegyzék naprakész adatokat biztosít. A könyv tartalma hagyományos módon a díjazott építészeket és épületeket mutatja be, idén ismét két nyelven, magyarul és angolul. Az Építész Közlöny – Műhely kiadványt korábbi formában és külalakban küldjük el postán minden aktív tagnak kéthavonta. Jelentős tartalmi változást tervezünk azáltal, hogy a kamarák szervezeteiről, az elnökség és a tagozatok tevékenységéről lényegesen több információt kívánunk eljuttatni tagjainknak. Az egyéb szakmai cikkeket általában a honlapon tesszük közzé. A honlap külső megjelenését és technikai szerkezetét a következő hónapban megváltoztatjuk, annak ellenére, hogy népszerűsége és látogatottsága még most is igen magas, napi 4000 fölötti. Igazi újdonság lesz azonban, hogy fórumot is üzemeltetünk majd, ami biztosíthatja a kamara és tagsága közötti hatékonyabb párbeszédet.

Természetesen nem csak magunkkal, szervezetünk átalakításával foglalkozunk, hanem többek között szabályzataink módosításával, jogszabályaink átláthatatlan rengetegének rendbetételével, ahol feltehetően csak a gordiuszi csomó szétvágása hozhat jelentős eredményt.

Figyelemmel kísérjük a fontosabb tervezési, építési folyamatokat, tervpályázatokat, és azokról közreadjuk véleményünket. Egységes kamarai vélemény kialakítása azonban szinte kizárt, mert minden kérdésben vannak támogatók és ellenzők egyaránt. Ilyenkor legfeljebb a többségi, vagy a saját véleményünket közölhetjük, illetve ütköztethetjük az ellentétes álláspontokat, állásfoglalásokat. Gondoljunk csak meg, hány és hány fajta vélemény született legutóbb a futballstadionok, a városligeti múzeumok, vagy éppen a Dagály úszókomplexum ügyében! Álláspontunk azonban

teljes mértékben határozott és egységes a tekintetben, hogy minden beruházás tervezésénél alapkövetelmény a jó előkészítés, az egészséges verseny, aminek legjobb formája a tervpályázat. Szintén azonos és egységes a MÉK elnökségének véleménye abban, hogy a tervezés elsősorban nem szolgáltatás, hanem alkotás, és az alkotó folyamat az első vázlattól a kulcsátadásig tart. Ebben a folyamatban az alkotó építésznek végig részt kell vennie.

A tavasz közeledtével legnagyobb nemzeti ünnepünk tiszteletére három jelentős középület rekonstrukciójának befejezéséről adhatunk hírt. Közreadjuk a tervezők által írt ismertetéseket. Mindháromhoz erős személyes kötődésem is van.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek megújuló épületében volt a Ludovika Akadémia, ahol édesapám végzett. Magam csak egyszer jártam a házban és a kertben is. Fél évszázadon át rémes állapotok uralkodtak itt.

A Vigadóban remek koncertek, kiállítások voltak, köztük nagybátyám kitűnő grafikai és festészeti anyagát állították ki számos más 20. századi nagy művész alkotásaival együtt. Az épület földszintjén lévő söröző a Belváros egyik legjobb vendéglátó helye volt, gyerekkori osztálytársam vezetése alatt. Az elmúlt 10 évben zárva volt.

Az Ybl-bazár, volt Ifjúsági Park, fiatalkorom kedvenc szórakozóhelye 30 éve bezárt. Meggyőződésem és ezért többször szóban és írásban is nyilatkoztam, hogy ezeknek a középületeknek a felújítása nem történhet sem PPP, sem egyéb vállalkozói alapon, csak állami beruházásként a legkiválóbb minőségben. Mi lett volna, ha annak idején 1998-ban és 2005-ben nem tiltakozunk, nem írunk alá petíciót és az eredeti elképzelés szerint közel 200 szobás szálloda, illetve bevásárlóközpont került volna beépítésre magánberuházásból?

A Zeneakadémia átadása a közelmúltban megtörtént a lehető legjobb minőségben. A megnyitó egyetlen szépséghibája az volt, hogy a rekonstrukciót tervező alkotó építészek nevét még csak véletlenül sem ejtették ki. Többször szóvá tettük és reméljük, hogy ez többé nem fordulhat elő. Most izgatottan várjuk az átadásokat, megnyitásokat. Talán ezúttal minden vágyunk teljesül, és az átadások során a kiváló építészeti minőségen túl az alkotók méltatása sem marad el.

Eltér István
a MÉK alelnöke,
a MÉK Nonprofit Kft. ügyvezetője

A kamarai kommunikáció új szereplője: a szóvivő

avagy a kamarai kommunikáció kiszélesítése

Építész tervezői és a Debreceni Egyetem Építésmérnöki Tanszékén végzett oktatói tevékenységem mellett több éve a kamara munkájában is részt veszek – a MÉK Tervpályázati Munkabizottság, illetve a BÉK Szakmafelügyelet tagjaként. Kamarai tevékenységem

során az elmúlt években számos alkalommal került szóba a kamarai kommunikáció szerepe, aktuális állapota, hatékonysága. Ezen gondolatokból, vitákból kiindulva a Magyar Építész Kamara kommunikációjának kialakításában a következő szempontokat figyelembe véve szeretnék részt venni:

- A kamara kommunikációjának egyik fő feladata a tagsággal való kapcsolattartás. Ennek keretén belül lehet biztosítani, hogy a kamara működése átlátható legyen, a tagok pontosan tudják, hogy a nagyrészt az ő tagdíjuktól működő kamara mikor, mit tesz.
- Feladata emellett, hogy a tagság könnyen hozzájuthasson a szakmagyakorlást érintő, naprakész információkhoz, jogszabályokhoz, azok változásairól folyamatosan tájékoztatva legyen.
- A kamara fejtse ki véleményét szakmai kérdésekben, és azt minél szélesebb körben igyekezzen megismertetni!
- A hatékony kommunikáció kétirányú, azaz a tagoknak van lehetősége véleményük eljuttatására, kérdéseik feltevésére, és

azokat a kamara megnyugtatóan meg is válaszolja. E párbeszéd kereteit a kamara tudja megteremteni.

A tagság folyamatos informálása mellett hasonlóan fontos feladat, hogy a kamarai kommunikáció a szakmán kívülieknek is szól. Ezért:

- Szólítsa meg és segítse a lehetséges megrendelőket, akár magánberuházók, akár állami intézmények, önkormányzatok!
- Tegye hozzáférhetővé és könnyen felhasználhatóvá a beruházásokhoz szükséges információkat, fejtse ki szakmai álláspontját!

A társadalom számára építészeti kérdésekben a kamara véleménye meghatározó. Emiatt fontos, hogy közérthetően beszéljen, segítse a laikusokat eligazodni a szakmai kérdésekben, állandó szereplője legyen az épített környezettel kapcsolatos vitáknak, párbeszédnek!

Meggyőződésem, hogy a kamara hatékony kommunikációjában – a szakmai szempontok mellett – nélkülözhetetlen a témához értő szakemberek részvétele. Remélem, hogy a kamarai kommunikáció szakmai oldalról elkezdett kialakítása, a lehetőségekhez képest minél hamarabb egy átfogó és hatékony kamarai kommunikációs stratégia megszületését eredményezi.

Szentirmai Tamás DLA

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS Vedres György díj elnyerésére

A díjat 2013. évtől minden évben egy építésmérnök kaphatja meg. A díjat a Magyar Építőművészek Szövetsége Elnöksége ítéli oda a „Vedres György díj Bizottság” javaslata alapján.

A MÉSZ Elnöksége olyan, 40 év alatti magyar építésmérnökök jelentkezését várja, akik **iskola vagy kórház tervezésével** kiemelkedő építészeti alkotásokat hoztak létre, és a megépült épület legkésőbb 2013. december 31.-ig használatbavételi engedélyt kapott.

A pályázatokat egy példány nyomtatott és egy példány digitális formátumban kérjük benyújtani a Magyar Építőművészek Szövetsége Titkárságán (1088 Budapest, Őtpecsirta u. 2.) 2014. április 20-án 12:00 óráig postai úton, vagy személyesen.

További információ: www.meszorg.hu
Budapest, 2014. március 20.
Sáros László György DLA a MÉSZ elnöke

MÉSZ könyvtár

nyitva: hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig.

A könyvállomány gyarapodása 2014. januártól:

- PRIATKOVA: Oelschläger-Óry építész – Kampis Miklós ajándéka
- KRIZSÁN András: Balaton-felvidék építészeti útmutatója
- SEREGI György: A Margit-híd 1871–2013
- HAJÓS Görgy: Építészek – mérnökök – építők
- JÁNOSSY Péter Sámuel – Deke EHR: Hudec László élete és munkássága
Fenti három kiadvány Eltér István ajándéka
- CHEN: Suzhou gardens
- Shanghai Hudec architecture

Köszönet az ajándékozóknak!
Szeretettel várjuk régi és új könyvtárlátogatóinkat a fenti időpontokban.

„A Magyar Építész Kamara védelmében...”

2013. júliusában „A Város (és az építészeti) védelmében” címmel küldtem az építészfórumnak egy cikket az építészeti, az építészeti és úgy általában a közügyek helyzetéről, amely végül is október végén került fel a fórumra. Ezzel az időzítéssel az írás a november 15-i kamarai tisztújító küldöttgyűlésre készült programszövegnek tűnhetett és akaratlanul része is lehetett abban, hogy a küldöttgyűlés az új elnökség tagjává választott. Szeretnék felidézni néhány gondolatot a júliusi cikkből, hogy valahol ott vehessem fel a történet fonalát:

„Diplomázó építészként valamennyien az ÉP-ítésre, azaz környezetünk gyógyítására esküdünk fel (ha nem is Hippokratész-i esküvel), az egészséges környezet megőrzésére, illetve kreatív

alakítására. Mindannyiunkban megvan a tettvágy környezetünk élhetőbbé, jobbá tételére. De mintha ez az aktivitás a válságos időkben, amilyenekben most élünk, előjelet váltana, és mivel nincs lehetőségünk ÉP-íteni, hasonló intenzitással rombolunk. Nem fizikai értelemben döntjük romba épített környezetünket (habár építész címen néha ez is megtörténik), hanem szisztematikusan ziláljuk szét emberi környezetünket és közösségeinket. Szakmai szervezeteink, melyek az együvé tartozást, a közös célok kitűzését és elérését lennének hivatottak befogadni és képviselni, egyre inkább a megosztottság és az egymás elleni küzdelem helyszínei.

Mintha az építési kormányzat (amely napjainkban köztudottan a Belügyminisztériumot jelenti) „kiszorítósdija” folyna az építészekkel szemben, aminek hatékonysága belső kompromisszumaink, kisebb-nagyobb árulásaink révén csak még fokozódik.

Miért tűntek el szinte teljes mértékben az építészeti tervpályázatok az ország szakmai közéletéből? Mert csökkent a megbízások és megépülő házak száma? Szerintem éppen ezekben az időszakokban lenne szükség és alkalom új utakat kereső kutatásokra, minél több lehetséges út feltárására és megismertetésére. Fajlagosan kis ráfordítással lehetne széles szakmai réteget bevonni környezetünk minőségének javítását célzó kutatásokba, ezzel segítve megélhetésüket, szellemi kapacitásuk ébren tartásával javítva túlélési lehetőségeiket. És ha végül mégis megépül egy ház, különösen közcélú középület állami beruházásban – például egy stadion –, miért nem tervpályázat alapján

választják ki a legmegfelelőbb építészeti és műszaki megoldást? Miért tart az építető a korrekt szakmai versenytől, ami bizonyosan az építészeti minőséget és egyben az ő, és országa javát szolgálhatná? Vajon miért korlátozta a minisztérium a MÉK által is támogatott új tervpályázati rendeletével az építészeti tervpályázatok kiírását? Ebben a kérdésben talán reményt keltő „Magyarország építészpolitikájá”-nak készülő tervezete, mely szerint: „El kell érni, hogy önkormányzati, állami, valamint EU-s támogatással megvalósuló közcélú épületet – (mérettől függetlenül) csak tervpályázat nyertese tervezhessen közvetlen megbízás alapján.

Összességében úgy látom – és a sok megválaszolásra váró kérdő mondat is erre utal –, hogy az építés szakma, a szakmai közélet és a szakmai közösség napjaink Magyarországon – más országokhoz képest is – komoly válságban van, amiért a nehéz gazdasági körülményeken túl a mások által gerjesztett és általunk megtúrt megosztottságunk, valamint szakmai képviselőink nem kielégítő hatékonysága a felelős.”

A szövegből kitér, hogy 2013. júliusában meglehetősen borúlátóan ítélem meg az építészeti és az építészeti helyzetét Magyarországon és sajnos egyikről sem mondhatjuk el, hogy azóta a javára változott volna. Novemberben annak reményében vállaltam a jelöltséget az elnökségi tagságra, hogy ha sikerül egy erős, jó csapatot összehozni a Magyar Építész Kamara élére, akkor talán van rá esély, hogy változtassunk ezen a helyzeten.

Úgy érzem, hogy a csapat összejött, felállt az a 9 fős elnökség, amely egyrészt bizonyos folytonosságot reprezentál a vezetésben, másrészt hajlandó és képes folyamatosan dolgozni és a közös célok elérésének érdekében áldozatokat is vállalni. Ez elsősorban a rendszeres (általában hetenkénti) aktív együttléte, egészséges munkamegosztást és folyamatos, megfeszített tempójú munkát jelent.

De mi látszik mindebből kívülről, a tagság irányából? Tulajdonképpen nem sok: a kamara új elnökségéhez írt nyílt levélre több mint két hónap alatt született meg a puha válaszuk; a 2021-es vizes világbajnokság sportlétesítményeinél az építészeti tervpályázatok mellőzésével kapcsolatos kifogásunk kimerült a „Sajnálattal állapítjuk meg...” kezdetű nyílt levelünk megjelentetésében, végül – véleményem szerint – a múzeumi negyedre kiírt tervpályázatra való reagálásunk sem képviseli hatékonyan sem

a tagságunk sem a Városliget érdekeit. Hogy mi ennek az oka? Szerintem elsősorban az, hogy az utóbbi egy-két évben – részben kamarai asszisztálással – úgy változott meg a törvényi környezet (ld. júliusi levél!), hogy egyre kevésbé van jogalapunk ellenvélemény megfogalmazására, másodsor pedig az, hogy az április 6-i országgyűlési választásokhoz közeledve minden sarkos véleménynek egyben politikai felhangja is van. Abban pedig az elnökség valamennyi tagja – a belső vitákat generáló, eltérő vélemények ellenére – kivétel nélkül egyetért, hogy tagságunk és a szakmagyakorlás érdekeinek képviselésében nem játszhat szerepet az aktuálpolitika. Ezt az álláspontot a Magyar Építész Kamara aktív tagjaként elfogadom, és mint az új elnökség kommunikációs felelőse egyben támogatom is. Ugyanakkor azt gondolom, hogy a választások után sok mindent másképp kell csinálnunk és azt másképp is kell majd kommunikálnunk.

Az új elnökség a hatékony munkavégzés érdekében felosztotta tagjai között a tevékenységi és felelősségi területeket, amelyek közül rám a kommunikáció szelethe jutott, melyet magam választottam. A választásom oka az volt, hogy az előző kamarai elnökség működésének fő hiányosságát a rosszul, vagy egyáltalán nem működő kommunikációban láttam. Mint kamarai tagnak az volt az érzésem, hogy megkérdezésem nélkül, minden „fű alatt” intéződött a szakmagyakorlásunk területén. Ezért első és legfontosabb feladatomban egy kommunikációs stratégia kidolgozását tartottam. A stratégia célja, hogy a kommunikáció legyen folyamatos, nyitott, átlátható, naprakész, gyorsreagálású, offenzív, kreatív, hatékony, végül oda-vissza, kontrolálható párbeszédben működő. Az ezen célok elérésének eszközeit rögzítő kommunikációs stratégiát mind az országos, mind a területi elnökségek elfogadták. A stratégia egyik fontos és hatékony eszköze a honlap, amelynek átstrukturálása, tartalmi és formai megújítása teljes gőzzel folyik, az új változat néhány héten belül meg is jelenik. Az elmúlt hetekben kamarai szóvivőt is választottunk, aki folyamatosan kapcsolódik be az elnökség munkájába és fog közvetíteni a kamara tagsága és a külvilág felé.

Másik terület, amellyel a kamarai elnökség tagjaként elkezdtem intenzíven foglalkozni, az ország épített örökségének felmérése. Ezzel kapcsolatban is szeretnék idézni a tavaly júliusi írásból:

„Ezekben a válságos időkben folyamatosan táplálni kellene a társadalomnak ebben a jól képzett és tette-re kész rétegében, hogy az országnak szüksége van rájuk és tudásukra. Hogyan? Például, ahogy Portugáliában csinálták az 50-es években: részletesen felmérték és kataszterbe foglaltatták az építészettel az ország teljes építészeti örökségét, ezzel két legyet ütve egy csapásra: egyrészt kreatív feladattal látták el a munkanélküli építészeket, másrészt tudatosították bennük és rajtuk keresztül az ország minden lakójában, hogy mekkora értékek birtokában vannak. Amikor pedig jobbra fordult az ország sorsa, olyan szépségű és gazdagságú kortárs építészet virágzott ki ebből a megismert és átél-

építészeti örökségből, hogy azóta csodájára járunk a világ minden részéből. Miért ne követhetnénk mi is ezt a példát, ami elsősorban nem pénz, hanem empátia és józan előrelátás kérdése?,,

A fenti gondolatok mentén összeállítottam egy négyéves munkatervet, amelyet az országos kamara és a területi kamarák elnöksége is elfogadott az ország épített értékeinek felmérésére és interneten elérhető, digitális kataszterbe való rögzítésére. A kataszter a műemlékeken és a helyi védettséget élvező épületeken túl mindazon épületeket tartalmazni fogja, amelyeket a területi kamarák tagjai építészeti értéknek tartanak, beleértve a kortárs alkotásokat is. A felmérések elkészítésének pénzügyi hátterét az épületek felett rendelkező állami szervezetekkel való kamarai együttműködés, támogatások megpályázása és a közcélú foglalkoztatás keretei között kívánjuk biztosítani. A munka és az egyeztetések menete a munkaterv szerint folyik, március végére készül el a mintadokumentáció.

A fentiekből talán kitűnik, hogy a Magyar Építész Kamara 2013. november 15-én megválasztott új vezetősége az eltelt négy hónap során nem ült tétlenül, ha még ez kívülről nem is érzékelhető igazán. Mint az elnökség tagjának azonban meggyőződésem, hogy a választások után a szakmai kamarákkal – és ezen belül elsősorban a mérnök kamarával – egyeztetett módon, új alapokra kell helyezni a környezetünk alakításáért felelős kormányzati szervekkel való kamarai együttműködésünket, és növelni szükséges a kamara érdekérvényesítő képességét tagsága, a tisztességes versenyhelyzetek, és mindenekelőtt épített környezetünk magas színvonalú alakítása érdekében.

2014. március 17.

Pálfy Sándor
A MÉK elnökségének
kommunikációs felelőse

Újra van belsőépítész tervezői jogosultság!

A MÉK Belsőépítészeti Tagozatának hírei, 2014. évi programjai

A Belsőépítész Tagozat létének és értelmének érdekében, a tagozat vezetőségének 2013. évi kiemelt feladata volt a belsőépítész jogosultsági rendszer helyreállítása, a szakirányú belsőépítész-képzés újbóli megteremtése az állami felsőoktatás keretében és a megfelelő jogkörnyezet létrejötte érdekében végzett tevékenység. Az első félév egyeztetések sorozatával telt. A „szakmagyarkorlási kódex” egyeztetései során a tagozat komoly erőfeszítésekkel tudta elérni a végül megszületett kormányrendeletben a belsőépítészeti tervezési és szakértői jogosultság visszaállítását. Ez 2014. január 1-vel lépett hatályba. A belsőépítész végzettségű kamarai tagok újra helyreállíthatják vagy megkérhetik a területileg illetékes kamarától a belsőépítész tervezői jogosultságot. Ez azt is jelenti, hogy nem tervezheti bárki mindenféle képzettség nélkül középületek belsőépítészetét. Az oktatási területen három egyetemen akkreditálták a belsőépítészeti képzést: MOME, PPT, BKF. Ezzel a tagozat jelentős eredményeket ért el, azonban a részletek kidolgozása, a közpénzek felhasználása során kötelező belsőépítész tervező alkalmazási lehetőségei még tisztázásra szorulnak.

2014-ben ezért legfontosabb érdekvédelmi feladatunk a belsőépítész tervezői jogosultsághoz szükséges szakmai anyagok kidolgozása. Ezek: a jogosultsági vizsgaanyag, a szakmai gyakorlati idő igazolásának módja, a szakmai követelményrendszerek kidolgozása, a belsőépítész szakmai továbbképzések szervezése.

A Belsőépítészeti Tagozat minden évben jelentős szakmai programokat indít. Éppen a tegnapi napon került megrendezésre a 2014. év első felére meghirdetett konferencia: Új trendek, innovatív anyagok és módszerek a belsőépítészetben címmel. A konferenciának a Budapesti Kommunikációs Főiskola adott helyet. A konferencián érdekes előadásokat hallgathattak az érdeklődők:

- Szőnyegek: gyártástechnológiák (buklé, velúr, tűzött, tűfilc tulajdonságai) ismertetése. Előadó: Kende László (Top Trade Kft)

- Festékek összetétele, és az ebből következő műszaki-fizikai paraméterek. Előadó: Varga László (Trilak)
- Modern irodai modul szőnyegekkel szembeni követelmények: akusztika, hosszú élettartalom, bakteriális védelem, szennyasztító bevonat – ezek paramétereinek összessége határozza meg a szőnyegpadló minőségét. Előadó: Lovas Gusztáv (Decor Floor Kft)
- MAHLMART – Folyékony, kerámia bázisú hőszigetelő bevonat. Előadó: Mohácsi Ferenc (MART)
- Innovatív anyagok Az Y generáció tereiben. A work-life egyensúly biztosításának belsőépítészeti eszközei. A 3-dik tér definíciója, tervezése, működtetése. Kollaborációs terek! A Break out bútorok új generációja Előadó: Feuertag Ottó (Európa Design)

További szakmai programjaink 2014-ben:

- Februárban közös kiállítás a Képző- és Iparművész Szövetség belsőépítész szakosztályával: „Kortárs belsőépítészet” címmel. A kiállítás zárónapjára elkészült a katalógus is.
- „Az év belsőépítésze – 2013” pályázat lebonyolítására áprilisban kerül sor. A díjátadásra hasonlóan az elmúlt évekhez gazdag programokat szervezünk a szponzor Laki Péterrel közösen, a rendezvényt a pályázati anyagokból összeállított kiállítás kíséri.
- Áprilisban tervezi meg tagozatunk a MÉK Construma standját. Ez évben a MOME mesterképző hallgatóit hívtuk meg közös workshop-ra. A standot szponzorok segítségével tudjuk megvalósítani. (Hungexpo, Barisol stb)
- Őszre újabb konferenciát tervezünk, amely a tavaszi előadások folytatása lesz, innovációk, fejlesztések a belsőépítészetet érintő anyagok, szerkezetek rendszerében.
- Mint minden évben, idén is részt veszünk a Zsenyei Országos Belsőépítész Találkozó szepetemberben.

Budapest, 2014. március 14.

O. Ecker Judit
tagozatvezető

Fotók: Ifj. Kovács Zoltán

Műemlékvédelmi és Restaurátori Tagozat

A tagozat szakmai stratégiai terve és törekvései

A műemlékvédelem jelentős szervezeti változáson ment keresztül 2012 második félévétől kezdve, ezen kívül ehhez kapcsolódóan a műemlékvédelem szakmai munkáját érintő, több sietős jogszabály jelent meg. A műemlékvédelem a szakmagyakorlás építészeti-műszaki tervezési meghatározásából (266/2013-as) kimaradt, a jogalkotók számára nem jelentett speciális szakismeretet igénylő feladatot, csupán a szakértői tevékenység szabályozásában jelenik meg. Ugyanakkor a szaktárcában létezik Örökségvédelmi Főosztály. A műemléki munkákhoz szükséges alapjogszabály megjelent: 393/2012. (XII. 20. Korm. rendelet a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról). A tagozat bekapcsolódik a MÉK és a jogalkotók közötti stratégiai megállapodás szerinti jogszabály véleményezési munkába, ennek érdekében, egy "gyorsreagálású" munkacsoport önkéntes alapon való összehozását tűzi ki célul. Szükségesnek tartjuk, hogy a felelős tárca (államtitkárság) elfogadja, hogy a Denkmal nemzetközi szakkiállításon két évente Magyarországon standot létesíthessen, s ehhez a minimális anyagi feltételeket biztosítsa. Emellett a tagozat más együttműködésekkel megteremti az egyéb járulékos kiadások fedezetét.

1. Javaslatok a jogalkotók számára

1.1 A töredezett módosító „salátákból” egységes szövegek hivatalos közzétételét szorgalmazzuk.

1.2 A szétszabdalt műemléki (örökségvédelmi) hatósági rendszerben dolgozóknak speciális műemléki továbbképzésben kell részesülniük. Tematikában az épületkutatás, a műemléki értékek megővási technikái, hagyományos anyagok, technológiák szerepeljenek.

2. A tagság részére kötelező szakmai továbbképzési tananyag létrehozásának és megújításának, frissítésének támogatása. Együttműködés a továbbképzési munkabizottsággal.

3. Együttműködések

3.1 a Táj- és Kertépítész tagozattal

2014. március 5-én a társtagozat vezetőségi ülésén a közös munkaprogramot megtárgyaltuk és elfogadtuk.

3.2 Egyetemekkel

BME Építész Kar és BCE Tájépítész Kar. A Műegyetem Építészettörténeti és Műemléki Tanszékén jelentős munka folyik az épületkutatás tekintetében, ezen kívül a hallgatói munkák alkalmasak a kiállítások szakmai anyagaihoz.

A BCE Tájépítész karán is folyik speciális kurzuson képzés sajátos városi feladatok megoldására, ez megjelent például az elmúlt években a neoreneszánsz városi szövet szűk, de széppé tehető belső udvarainak rehabilitációs ötletterveiben. E téren a Táj- és Kertépítész Tagozattal is együttműködünk. A Karral a települési értékvédelem témakörében is közös programokat alakítunk ki.

3.3. Civil szervezetekkel (ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága egyesület, Ybl Egyesület, Porta Speciosa Egyesület). A civil együttműködések gyümölcse több szakmai állásfoglalás megszületése – ilyen például a „Cirtomdij-”, illetve a kiállító hallgatók csoportja lipcsei szakkiállításon való részvételének támogatása.

4. Szakmai programok

4.1 Részvétel a Denkmal (műemlékvédelmi és városmegújítási) szaktársárokon – két évente, Lipcsében 2014-ben (kilencedik alkalommal!). A tagozat aktívan ápolja a kiállítási stand létesítésének és koncipiálásának szervezését, ehhez támogató forrásokat igyekszik szerezni. Tovább is feladatunknak tekintjük a kiállítás szakmai tartalmának koordinálását.

4.2 Kiállítások a Kós teremben a Denkmal posztereiből, a hallgatói munkák törzsanyagával

4.3 Épületlátogatási programok – más tagozatokkal való együttműködésekkel

4.4 A tagozati tagok aktivitásának bemutatása, ismertetése (például Kós Károly szobor állítása, publikációk).

5. A műemléképület-restaurátorok kamarai szerepe
Sajátos feladat az épületekkel, műemlékekkel foglalkozó restaurátorok kamarai részvételének gondozása. A jelenlegi műemléki-örökségvédelmi szakértői jogszabály lehetővé teszi a restaurátorok – bevallott szakmai gyakorlati megfelelőséggel – bejelentés alapján való névjegyzékbe vételét, amely kamarai tagsági viszony nélkül is elindítható. A tagozat kidolgozta és továbbra is képviselni kívánja, hogy a kamara kimondottan csak azokat a restaurátorokat vegye névjegyzékbe, akik valóban építészeti munkákhoz, műemlék-helyreállításához kapcsolódva végeznek restaurátori tevékenységet. Jelenleg a tevékenység és a szakértés keveredik, amint az a jogszabály szövegében tetten érhető. Tehát nem szakértőkről van szó, hanem igazolt szakértelemmel (referenciák, gyakorlat) rendelkező restaurátorokról, ezek az épületrestaurátorok legyenek kamarai tagok.

Bp. 2014. március 14.

Dr. Czétényi Piroska tagozati elnök és
Dr. Vukov Konstantin vezetőségi tag

A bordák szépsége

Végre! Végre lebonthattuk az egy évtizede már-már bekövesedett állványt az Esztergomi Királyi Kápolna belsejéből. Hihetetlen látvány tárult elénk, már szinte mi magunk sem emlékeztünk milyen is egyben látni a teret, milyen összhang vár reánk. Hosszú kényszerű szünetekkel telt időszak után, karácsony előtt átadhattuk a kápolnát, így a nagyközönség – a gépészeti felújításig ugyan csak vezetéssel – télvíz idején is látogathatta III. Béla királyunk e szent helyét.

A legnagyobb meglepetés talán a kápolna részleteinek hihetetlen szépsége, amely a több évszázados ráakódott kosz, beszívódott föld és nem mindig szakszerű javítások eltávolításának köszönhető. A másik tényező, amely miatt jobban megjelennek az eredeti részletek, hogy a harmincas években készült, vöröses-sárga téglafalrekonstrukciókat kőhatású, márványporos keverékkel kezeltük, s az így kivilágosodott falakból most sokkal inkább kiugrik a megannyi eredeti, középkori minta- és festményrészlet. Célunk volt az eredeti részletek kiemelése, amelyek így nemcsak könnyebben felismerhetőek a laikusok számára is – szemben a környezet rekonstrukciós felületeivel –, de elképesztő szépségükkel szinte újraértékelik a kápolnáról eddig alkotott véleményt. Nincs is nagyobb öröm ennél, amely „kifizeti” a hosszú gázálarcos évek nappalait és sokszor éjszakáit is. Nem egy látogatónk volt az állványon munka közben, és nem tagadom, boldogsággal töltött el, hogy már-már könnybe lábadt a szemük e hihetetlen színvilág láttán. Különösen az építészeknek örültünk, hiszen az ő „meggyőzésük” (miután a forma és a szín világának csatájában a modern építészeti inkább a forma javára döntött) sokkal nagyobb hódításnak számított, mint egy más művészeti, vagy akár „művészetmagyarázó” ágban tevékenykedő szakemberé. Ennek a harmóniának és forma-színvilág egységnek ők sem tudtak ellenállni. A falkép restaurátor számára a technikai sajátosságok ismerete és elsajátítása legalább olyan fontos, mint a stílusok megkülönböztetése egy művészettörténésznek. Egyik a másikkal azonban szorosan össze is függhet, és fontos következtetéseket lehet belőlük levonni. A normális az lenne, ha a restaurátor és a művészettörténész segítené egymás munkáját a cél, a mű megismerésének érdekében. Esztergomban, szerencsére ez megvalósult, hiszen munkámat, immáron 15 éve követi falképbizottságunk tagja, Prokopp Mária professzor asszony. A több szakági kutató együttműködésére itt különösen szükség volt, hiszen, az esztergomi falképek megmentése a lehető legbonyolultabb és komplikáltabb restaurálás. Összetettsége több tényezőn alapul. A várhegy épületei beomlottak, így a szóban forgó festmények közel 340 (!) évig a föld alatt voltak.

A képekbe beszívódott földet első ízben csak a mostani restaurálás során vontuk ki. Az 1934–38-as ásatások után

a művet több ízben konzerválták, restaurálták nem mindig a legnagyobb sikerrel. Többszörösen fedték az eredeti rétegeket, mára már károssá vált anyagokat használtak, amelyektől – a jóindulat ellenére – a falképek, festett részletek folyamatosan pusztulásnak indultak. Márpedig mi a művész keze nyomára, tehetségére, szándékára vagyunk kíváncsiak, nem pedig az évszázadok óta ráakódott mindenféle rétegre, ügyesebb, ügyetlenebb kísérletezők javítgatásaira. Feladatunk leginkább a művek megmentése az utókor számára. Mindehhez természet-tudományi ismeretekre, és nem utolsó sorban a megmentendő mű készítési technikájának és anyagainak pontos feltérképezésére van szükség. Ezért a mostani restaurálás rendkívül körültekintően, négyzetcentiről négyzetcentire haladt, a rettenetes cementes átkénések és szélezések eltávolításával, a csillogó vastag paraloid réteg alatt elszürkült festékréteg kibontásával. A szikénk, mini vésőnk és a vegyszerek hatása alatt folyamatosan tárult elénk a mű, számunkra is elképesztő szépségében, tele meglepetésekkel.

Most húztuk le a remekművet takaró leplet, hogy az átfestésekkel és beavatkozásokkal teli takaró alól végre előbukkanjon az eredeti mű! A mű, amely valóban a névtelen vagy éppen megnevezett művészek kezétől származik. Az eredetiségben van valami szent. Szent és sérthetetlen. A restaurátorság valóban szolgálat: az eredeti mű, szellemi szándék, művészi alkotás szolgálata. A restaurátor és a mű kapcsolata az orvos és a beteg

kapcsolatával hasonlítható. Ahogy az orvos számára a beteg, illetve az élet védelme a szent és sérthetetlen, úgy a restaurátornak a mű, az alkotás védelme az. De mit is védünk, mit is mentünk most meg, vagy derítünk rá „fényt”?

Sokszor tettük fel magunknak a kérdést, hogy mennyi idő alatt, kik is festhették például e fantasztikusan izléses de ugyanakkor egyszerű színvilágú bordákat, építészeti elemeket. Kik lehettek a tervezői? Milyen világ volt akkor? Királyi? Világi? Egyházi? Minden kicsi részletben történelmünk búvik meg. A magyar királyság Európa közepén híd volt Nyugat és Kelet között, a római keresztény birodalmat és a bizánci birodalmat kötötte össze, ahogy ezt nemcsak a kápolna építészeti, festett és faragott részletein láthatjuk, de a szent koronánk is ennek a kettős birodalmi összekötésnek a tanújele.

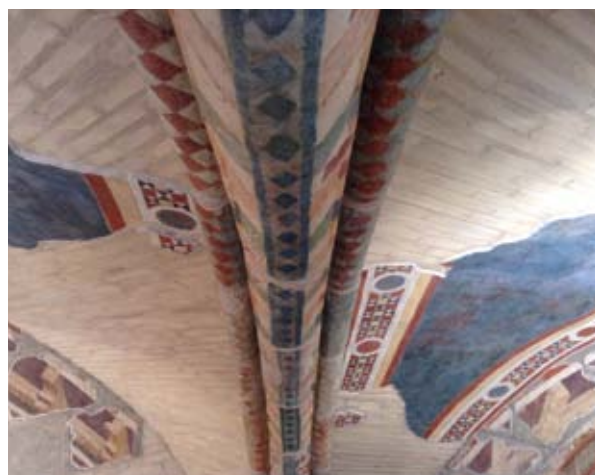
Éz a kápolna – még ha csak töredékesen is – állam-szervezetünk európai tekintélyének színeiben pompázó bizonyítéka. III. Béla király hatalmának kézzel fogható emléke, akinek a jövedelme azonos volt a francia és az angol király jövedelmével. Béla, aki Mánuel császár oldalán, mint a bizánci birodalom trónörököse tanulta a kormányzást, mindkét feleségével a francia kapcsolatokat „ápolta”. Chatillion Anna Ágnes, akivel Esztergomba érkezett a magyar trón átvételére, hat árpádházi gyermek szülése után hagyja el az árnyékvilágot 1184-ben. Férje egyre komolyabb hatalmi törekvése második házasságával 1186-ban, Capet Margittal, Fülöp Ágost francia király hűgával valósul meg e kápolna küszöbét átlépve, feltehetően francia mesterek kíséretében.

E kápolna küszöbét léphetjük ma is át, köszönhetően az 1934–38 közötti hihetetlen feltárási és rekonstrukciós munkáknak. Az északi falba behelyezett festett kváderkő döböntött csak rá igazán: micsoda emberfeletti munkát végeztek a kőművesek és kubikusok, habár nevüket senki sem említi. Ugyanúgy ahogy nincs leírás arról sem, kik festhették ezeket a mellbevágóan szép, a mennyekebe ívelő, színeiben pompázó bordákat. Hányan faragták a köveket, és illesztették be azokat, amelyekre később a festések kerültek. A legtöbbnek a jelét el is takarja a festés. Sok kéz tartotta azt a leválasztás és restaurálás után visszahelyezett ég fragmentumot is, amelyet a kápolna hajójának mennyezeti boltívére 2013 novemberében helyeztünk vissza. A fragmentumot csaknem egy

Közel 200 darab festett töredéket gyűjtöttünk össze, melyeket folyamatosan restaurálunk. Ezek egy része most közelről is megtekinthető a palota márványtermében. A kiállítás kiemelkedő darabjai az apostolos trecento freskótöredékes kváderok, melyeknek mindegyike műremek. Ritka alkalom, hogy ilyen közelről tanulmányozható egy amúgy 10 méter magasan lévő trecento freskó! Ezek beültetését rekonstrukciós tanulmány alapján kezdtük el és a jövő évben folytatjuk. Néhány szürke „üresen hagyott” kváder is meghatározza helyüket. Archív fotókból tudjuk, hogy nagyrészüket már a Lux-féle helyreállítás során vissza szerették volna ültetni – erre mindenféle kísérletek születtek –, de számunkra ismeretlen okból ez nem történt meg. A mostani munka az 1930-as években elkezdett munkát hívatott befejezni, az új eredmények alapján pontosítva a kváderok valamikori helyét a kápolnában. Jövőre teljesen befejeződik a rekonstrukció, de addig is sok látogatót várunk: többek közt a június 20–22-re, a Nemzetközi falképbizottsági konferenciára érkező szakembereket, amely ICOMOS rendezvény itt, az Esztergomi Várban kerül megrendezésre.

Wierdl Zsuzsanna,
restaurátor művész

*Az ICOMOS Híradó 2014. februári számában
megjelent írás szerkesztett változata*

éves restaurálás után – melynek során leválasztottuk a Pellicoli-féle vászonnáról, és eltávolítottuk a sárgás enyves ragasztót a felületéről – sikerült a Lux-féle téglaboltozatra visszaujtetni. Ragyogó azurit színe és az arany csillagok maradványa alapján képzelhetjük el, hogy milyen lehetett valamikor a kápolna ragyogó kék égboltja, a színes elválasztó bordaívvel, és a mellettük futó „sakktáblás” motívumú díszítősávval.

Vége megnézhető a híres oroszlanos festés legszebb és legépebb darabja is, amely visszanyerve eredeti formáját – miután a későbbi (például far) kiegészítések el lettek távolítva –, erős vörös eredeti színeiben pompázik és attraktív egyedülálló festése akaratlanul is magához vonzza a figyelmet. A pikkelések – melyeket a következő réteg felhordásakor ütöttek rajta – piciny akvarellis, jól elkülöníthető, pontozásos retussal lettek kiegészítve.

Elnökségi határozatok

A MÉK elnökségének 2014. február 21-i ülésén hozott döntései

28/2014. (02.21.) sz.

MÉK elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy elfogadja a MÉK 2014. évi költségvetés tervezetét az elnökségi ülésen megbeszélte módosításokkal.

4/2014. (02.21.) sz.

MÉK elnökségi szakmai állásfoglalás

(7 igen szavazattal, egyhangúlag)

A 2/2014. (01.17.) sz. MÉK elnökségi szakmai állásfoglalásban szereplő építész tervező (korlátozott) – É/2, táj- és kertépítész tervező (korlátozott) K/2 jogosultságok teljes körűvé történő átsorolásakor a végzettséget újvizsgálni nem szükséges, hiszen a jogosultságok megállapításának időpontjában az akkor hatályos jogszabályok szerint az okleveles építészmérnök végzettséggel való egyenértékűség megállapítást nyert, vagy az akkor hatályos jogszabály szerint, vagy a Diploma-azonosító bizottság véleménye alapján.

29/2014. (02.21.) sz.

MÉK elnökségi határozat

A MÉK elnöksége 7 igen szavazattal egyhangúlag az alábbiak szerint módosítja a 21/2014. (02.06.) számú MÉK elnökségi határozatát:

A Kopint-Datorg céggel történő egyeztetés során felmerült új tények miatt a MÉK elnöksége korábbi döntését megváltoztatja, és az Orgtech – Simon Nándor társulással is folytatja a tárgyalásait az elektronikus ügyintézési rendszer kidolgozásáról. A MÉK elnöksége felhatalmazását és pénzügyi irányelvét változatlan hagyja.

30/2014. (02.21.) sz.

MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 5 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a Diploma-azonosító Bizottság korábbi véleményére alapozva igazolja, hogy a mesterfokozatú tervező építészmérnök és a mesterfokozatú szerkezet-tervező építészmérnök oklevél egyenértékű az okleveles építészmérnök végzettséggel.

31/2014. (02.21.) sz.

MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 5 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a választási Jelölő Bizottságot Jelölő Bizottság 5 tagjának és 2 póttagjának Bálint Imre, Horváth András, Martin Gábor, Philipp Frigyes, Rudolf Mihály, Schulcz Péter és Tutervai Mátyás területi kamarai elnököket kéri fel.

32/2014. (02.21.) sz.

MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 5 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy Dulácska Zsolt elnökségi tag által összeállított kötelező továbbképzés tananyag elkészítésének koncepcióját jóváhagyja. A tananyag készítés kerete maximum 2 millió forint.

33/2014. (02.21.) sz.

MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 5 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a Településrendezői Szakértői Minősítő Bizottság véleménye alapján Czene Éva településtervezőnek vezető tervezői címet adományoz.

34/2014. (02.21.) sz.

MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 5 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy dr Rennerné Sárvári Erika vezető tervezői kérelmével kapcsolatban kikéri a MÉK Táj- és Kertépítészeti Tagozatának véleményét.

35/2014. (02.21.) sz.

MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 4 igen, 1 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy vezető tervezői címet adományoz Naszády Gábor építésznek.

In memoriam

PLESZ ANTAL DLA H.C. (1930–2014)

Széchenyi- és Ybl-díjas építész,
a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja

BORVENDÉG BÉLA (1931–2014)

Kossuth- és Ybl-díjas építész,
a Magyar Építőművészek Szövetsége örökös
tisztületbeli elnöke

DR. MIKOLÁS TIBOR (1924–2014)

kétszeres YBL-díjas, Széchenyi-díjas,
a Magyar Köztársasági Érdemérem
Középkeresztjével kitüntetett építész

**Elhunyt mestereinktől fájó szívvel,
megrendülten búcsúzunk.**

MÉK elnökség

A Pesti Vigadó műemléki rekonstrukciója

A Vigadó helyén egykor a Pollack Mihály tervezte, 1832-ben elkészült Redoute állt, Pest bálterme. Fellépett benne sokak mellett Johann Strauss, Erkel Ferenc, itt adott jótékonysági koncertet az 1838-as árvízkárosultak javára Liszt Ferenc, itt nyílt meg 1848.

július 5-én az első népképviselői országgyűlés. Itt mondta el július 11-én Kossuth Lajos a híres beszédét, melynek hatására az országgyűlés megszavazta kétszázézer újonc toborzását, míg nem az épületet 1849-ben május 15-én Hentzi tábornok le nem ágyúztatta.

A mostani épület megtervezésére Feszli Frigyes kapott megbízást 1858-ban, az első táncmulatságot pedig 1865. január 15-én tartották a Vigadának keresztelt új palotában. Az épületen belül lenyűgöző tereket hoztak létre, díszes tagozatokkal, festményekkel, pompás csillárokkal. A homlokzatra a magyar történelem jeles alakjainak szobrai kerültek. A ház folyamatosan fontos kulturális és történelmi helyszín volt, itt zajlott I. Ferenc József koronázási bankettje 1867-ben, és itt mondták ki Pest, Buda és Óbuda 1873-as egyesülését. Előkelő bálók, társasági események helyszíne, a magyar művészeti élet egyik fő központja, Pest rangos koncertterme, Brahms, Liszt, Wagner, Erkel, Bartók, Debussy, Ravel és még sok neves művész lépett fel benne.

Az 1944-45-ös ostrom alatt az épület súlyosan megsérült. 25 év rom-állapot, majd több mint 10 év felújító munka után alaposan átépítve csak 1980-ban nyílt meg újra. Az épületet sok kritika érte az építész szakma, a fellépő művészek és a közönség részéről is.

Az elavult ház felújítása 2004-ben kezdődött el. Ma már nehéz megfejtetni, hogy miért, de az akkori építető először a homlokzatokat újította fel és a homlokzati nyílászárókat cseréltette ki. Csak később gondoltak arra, hogy ennyi talán nem lesz elegendő. 2006-ban pályázatot írtak ki a műemlék ház teljes felújításának tervezésére. A pályázatot Kralovánszky Réka és Szabó Zoltán építészek pályaműve nyerte meg. Elkészítették az építési engedélyezési tervek és a kiviteli tervek első változatát, majd a kivitelezők gőzerővel kibontották az épület majdnem teljes belsejét. 2008-ban koncepció- és tervezőváltás történt. Rövid időre megállt a bontás, majd állagbiztosítás mellett már az új koncepció szerint, Fehérvári Rudolf tervei alapján folytatódott a befejezésig a beruházás. Olyan új épületet kívántunk létrehozni, amely szervezésében és kialakításában színvonalas, modern, és messzemenőig megfelel a korszerű koncert, kiállítás és rendezvényhelyszín feltételeinek. A háború alatt elpusztított, majd a 70-es években modernista és leegyszerűsített stílusban visszaépített történelmi tereket az eredeti formáikhoz, térarányaikhoz, díszítéseikhez a lehető legjobban közelítve komponáltuk vissza a régi-új épületbe. A sok évtizeden át megbecsült, közkedvelt épületről szerencsére sok dokumentum maradt. Ezek

bátorítottak bennünket, hogy korhű helyreállításra merjünk törekedni. Ehhez azonban előtte el kellett távolítani a történelmi terekbe könyörtelenül behúzott szintmegosztó födémeket, szervesen beépített lépcsőket, falakat. Hihetetlen tömegű bontással ugyan, de megtörtént!

A most elkészült felújítás az épület külsején alig mutat változást, azonban a belsejében annál többet. Az előcsarnokot, a díszterem térsorát, a díszlépcsőházat korabeli források alapján az eredeti, – vagy ahhoz nagyon közeli – formájúra varázsoltuk vissza. A díszterem például magasabb lett az előzőnél két méterrel és az eredeti mennyezet kialakítását kapta vissza.

A belsőépítész tervező Gothárd Erzsébet, a festő restaurátorok Seres András és Horváth Ferdinánd voltak. Az átgondolt tervezésnek köszönhetően új rendezvényhelyek keletkeztek a pincei és a korábbi tetőtéri szinteken. Díszítésük a történelmi terekkel rokon, azokkal harmonizál, csakúgy, mint a belső traktusban létesített, újonnan kialakított kiszolgálóhelyiségeké.

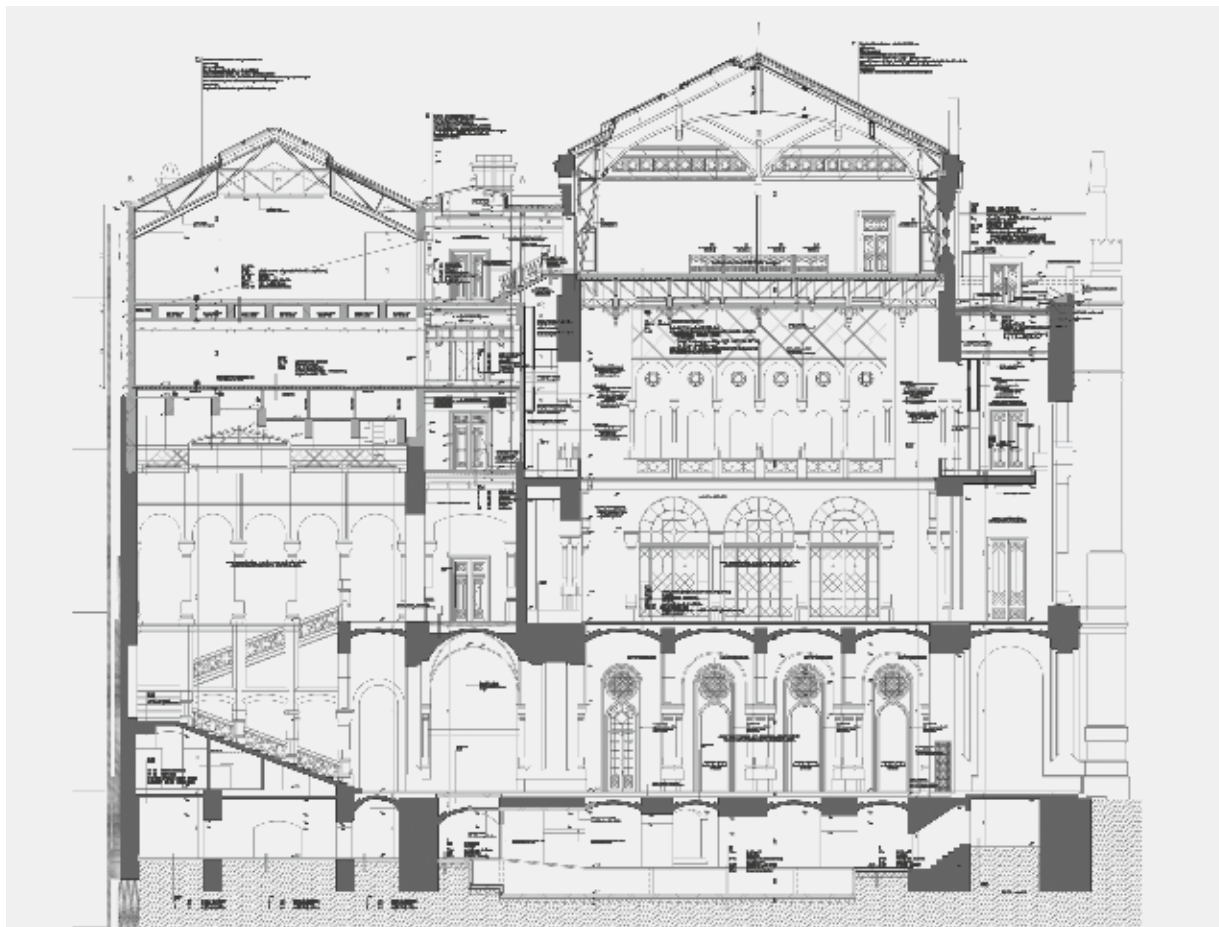
Átmentett történelmi terek: az előcsarnok, az áthajtó folyosó, a díszlépcsőház, a dísztermi térsor és a páholyok. Új terek: a déli oldali fogadó és kiállítóhelyek, a díszlépcsőház fölötti kiállítóhelyek két szinten, a díszterem fölötti – azzal azonos alapterületű – többcélú terem, és nem utolsósorban a legszébb budai látványt nyújtó panorámaterasz. A közönséget váró elegáns terek mellett a lehető legnagyobb számú, szerényen, de igényesen kialakított kiszolgáló és üzemi helyiség is létesült.

Pinceszint

Az északi oldalon új konyhaüzemet, a déli részen pince-szinti kiállítóhelyet, másutt gépészeti tereket hoztunk létre. A funkcióval és gépészettel is zsúfolásig (de annál nem tovább) rakott épület légtechnikai kiszolgálását úgy oldottuk meg, hogy az alsó szinteket pincei gépházakból alulról szolgáltuk ki, a felső szinteket pedig a tetőről és az oldalsó tetőszinten kialakított gépházakból láttuk el, hogy a nagy terjedelmű légtechnikai vezetékek összességükben a lehető legkevesebb helyet foglaljanak. Fontos megemlíteni azt is, hogy az alapozás megerősítését és a talajvíz elleni szigetelést egy nagy tömegű és merevségű gigantikus alaplemezzel oldottuk meg. Előtte a Kristályház felőli történelmi szerkezetek, mint a díszlépcsőház centiméteres nagyságrendű, időben hosszan elhúzódó süllyedésen mentek át, a jelenséggel járó félelmetes repedésekkel együtt. A nagy tömegű merev szerkezet egy csapásra megoldotta a gondot.

Földszint

A történelmi előcsarnok megújított térkapcsolatokkal maradt meg az eredeti formájában. Északi irányban étteremhez, kávézóhoz és ruhatárhoz kapcsolódik, déli irányban a Magyar Művészeti Akadémia fogadó és kiállító tereihez, valamint könyvtárhoz. Ezek a helyiségek a 2014-es megnyitó idejére még nem készültek el. Elkészült viszont rekonstruált bolto-

zatokkal, díszítésekkel a valamikori kочи áthajtó. Minden zugot kihasználtunk, még a díszlépcső karjai alatti zugokat is toalettekkel építettük be. A gazdasági bejárat, a porta, az üzemelelési helyiségek és felvonók a keleti oldali határfal mentén helyezkednek el.

Első emelet, „páratlan” emeletek

Ez egy olyan emelet, ami valójában nincs is. A rendezvénytermek hatalmas belmagasságai felbátorítottak bennünket, hogy az újonnan megfogalmazott kiszolgáló tereket megosztott szintekkel dupla alapterületűvé varázsoljuk, a közönségforgalmi terektől jól elszeparálva. Irodák, öltözők létesültek itt. Ilyenek a többi „páratlan” emeletek is.

Második emelet

Az épület fő szintje. Középen a nagy belmagasságú díszterem, északra, délre íves falnyílásokkal, azokban metszett üveges míves ajtókkal, függönyökkel összenyitott (vagy leválasztott) csatlakozó termek, a Duna irányába hasonló kapcsolattal és teljes budai látképpel a panorámafolyosó. A keleti oldalon elegáns foyer, annak végein toalett csoportok. Megjegyzem itt, hogy az előtereknek nincsenek ajtói, hanem labirintusra emlékeztető bejáraton át lehet megközelíteni a helyiségeket, amelyek kialakítása, burkolatai a történeti terektől ugyan különböző, de azokhoz alkalmazkodik. Erre a szintre vezet fel a díszlépcsőház. A díszlépcsőházat valaha felülvilágító „opeion” és a belső udvarokra nyíló oldalsó ablakosok látták el fényvel. Bár az ablakkereteket elfalazva megtaláltuk, visszaállítani azokat nem lehetett a néhai belső udvar beépítése miatt, így a díszítőfestők állították elő az ablakok imitációit.

Mivel az opeion fölött is van még két új szint, így az is csak lámpákkal tudja imitálni a természetes fényt. A 70-es években zöld színekkel készült modernista díszüvegezés nagyon diszszonáns a korhűen restaurált díszlépcsőház tetején. Reméljük, hogy a közeljövőben egyszer csak rajtam kívül is felnéz valaki és rendel helyette jó kezű és izlésű iparművésztlől odaiállt!

Negyedik emelet

A dísztermi páholyok szintje. A déli oldalon konferencia teremmel, az északin az előző átépítésből megmaradt kamaraszínház teremmel. Ez utóbbi belső kialakítása szintén nem készült még el. A Duna felőli páholyok az alsó panorama folyosónál is jobb budai, dunai kilátást nyújtanak a közönségnek. Az akusztikailag igényesen megtervezett és kialakított díszterem sokoldalúan használható rendezvények tervezésekor, hisz az eddig csak az északi oldalon meglévő technikai vezérlő folyosó mellett a déli oldalára is építettünk egyet, így a terem nem csak egytengelyű irányultsággal rendezhető be, hanem sokféleképpen.

Ötödik emelet

Ez az a „páratlan” emelet, amely a többi páratlan szinttől különbözik, a díszlépcsőház fölött kialakított nagyméretű kiállítóterem miatt. Az új terem nem csak kiállításokra, hanem más, aktív rendezvényekre is alkalmas.

Hatodik emelet

Ez az, amit a néhai padlásból „el tudtunk lopni”. Középen a díszteremmel azonos alapterületű, tető-felülvilágító, nagy belmagasságú, érdekes belső kialakítású, 500 négyzetméte-

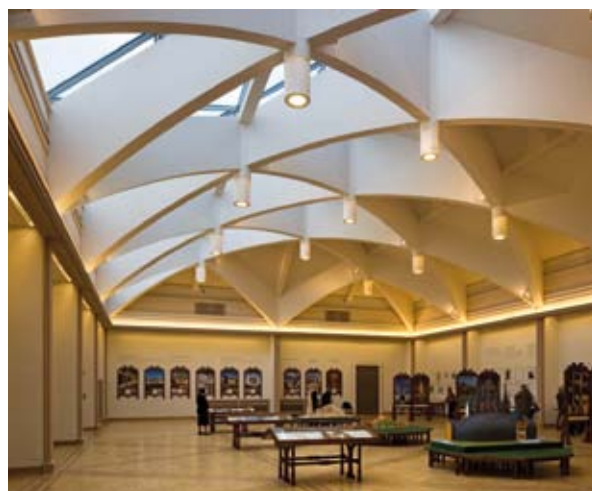

res nagyterem épült. Egyszer talán a külső árnyékoló/sötétítő berendezése is meg fog épülni! Ez sokat segít majd a rendezvények „szabadsága” és a légtechnika gazdaságossága dolgában! A terem a lépcsőterem eredetiéhez közeli belmagassága miatt csak lépcsőzéssel közelíthető meg. Az egész ház minden közönségforgalmi tere az alkalmasan kialakított felvonóknak és közlekedőrendszereknek köszönhetően – természetesen – akadálymentes. Ezt a termet a nehezen mozgók a lépcső széléhez diszkréten elrejtett emelő szerkezettel tudják elérni. A belső oldalon a lentivel azonos alapterületű, de szintén magas belső terű és üveg-felülvilágítós, többcélú rendezvényhely létesült. A két nagy terem között télikertnek nevezett közlekedő, zsebteret hosszan kialakított tető-felülvilágítóval nyitottuk meg az ég felé. Az északi és déli padlásterek gépészeti terekké váltak. Méltattam fentebb a panorámafolyosókról nyíló gyönyörű látványt Budára. Megemlítem, hogy azok fölött, az ott kialakított panorama teraszról viszont lélegzetelállító a teljesen akadálymentes panoráma. Eddig gépészeti vezetékekkel megtöltött féltetes padlás rész volt ott, most viszont a főhomlokzat pártázata mögött létrehozott, rejtett terasz várja látogatóit.

Mi alkotók reméljük, hogy színvonalasan, korábbi rangjához illően alakítottuk, komponáltuk át, újítottuk fel a Pesti Vigadót. Tudását és verejtékét adta hozzá tíz éven át tucatnyi tervező, százas számokban mérhető kivitelező, akik velünk együtt remélik, hogy örömet szereznek vele hosszú időn át nagyon sok látogatónak!

Fehérváry Rudolf

Fotók: Zsivna Tibor

Tervezők:

2006

Pályázati terv, építési engedélyezési terv korai változata:
Kralovánszky Réka építész, vezető tervező,
műemlékvédelmi szakmérnök
Szabó Zoltán építész, vezető tervező
Szakra Stúdió Kft.

2008

Véglegesített, megvalósított építészeti koncepció terv,
építési engedélyezési terv és kiviteli tervek:
Fehérváry Rudolf építész, vezető tervező,
műemlékvédelmi szakmérnök, felelős tervező
Szőke Ferenc építész, tervező munkatárs
Fehérváry Építész Studio Kft. generál tervező

Belsőépítészeti koncepció és kiviteli tervek:

Gothárd Erzsébet

belsőépítész, vezető tervező, belsőépítész
Medveczky és Gothárd építészeti és belsőépítészeti Kft.

Díszítőfestés:

Seres András, Horváth Ferdinánd
restaurátor művészek
MentArtis Kft.

A Várkert bazár rekonstrukciójának tervezése

Egy tervezés anatómiája – I. rész

A Várkert bazáron való beavatkozás: újjáépítés-régivé építés, újraépítés - egyfajta reinkarnáció - vagy csak felújítás? Hogy a felvetett kérdésre válaszoljunk, először meg kell ismerni az együtttest és kontextusát, majd megvizsgálni a Várkert bazár építése és építése utáni tervezési előzményeit, a mostani helyreállítás tervezői törekvéseit.

A Várkert Bazár városszerkezeti elhelyezkedése

Az együttes a Döbrentei tér és a Clark Ádám tér között helyezkedik el, két végén lépcsőkkel határolva, a dunai rakpart feletti teraszon. Északon a Lánchíd utcai lakóépület melletti Öntőház utcai lépcső, délen a Magyar Orvostörténeti Múzeum melletti Sándor Móricz lépcső határolja. Eredeti célja a budai Duna-part rendezése, a Várkert méltó szegélyezése, a városra való kilátás biztosításával. Az együttes, mely több tervváltozat és módosítás után nyerte el a végső megépített formáját, szögtöréssel követi a várdomb ívelését. Az együttes északi végét a Királyi Testőrség tagjainak szállásépülete, a délit két bérpalota zárja. A palotákhoz bazársor csatlakozik észak és dél felől, melyet a közép felé oldalterekkel bővített nyitott fülkés pavilon zár. A pavilonok között ünnepélyes lépcsős rámpák vezetnek a kertbe, középpont az évszakokat megszemélyesítő nőalakokkal díszített kettős kupolás középépítmény, a Gloriette koronázza meg a kompozíciót, a tengely folytatásában medencés Triton kútszoborral, Grottával.

Történelmi előzmények

Az építéskori, valamint azt közvetlen követő időszakra – tehát Ybl és Hauszmann korára – jellemző, hogy a Királyi palotát övező várlejtőkön lévő erődrendszert, kerteket integrálták a várba való feljutás gyalogos útvonalába. Ez a szerves egység fennállt 1945-ig, a második világháború végéig. A világháborús pusztítást követő – már a két háború között is meglévő – szemlélet elsőséget biztosított a Királyi palotát övező középkori erődrendszer rekonstrukciójának. Az erődrendszer prioritása, a városképben megjelenő dominanciája új helyzetet teremtett. Az eddigi szerves közlekedési kapcsolatok megszűntek, mivel ezek lépcsőműveit elbontották, és a palotát izolálták környezetétől. Ez a szemlélet találkozott az akkori politikai akarattal, ugyanis az MDP a Királyi palotában kívánta berendezni központját.

A KÖZTI által, a Várkert bazárra az 1950-es években készített helyreállítási tervek adottságként fogadták el a Gerő László által készített erődrendszeri rekonstrukciós terveket. Ennek esett áldozatul a többek között a Déli Cortona-falat, és a Vízfordó folyosót keresztben átszelő ún. Ybl átjáró, a Lépcsőpavilon hegy felőli tömege, a geometrikus neoreneszánsz kert, és ékítményei, a Grotta, és a Triton kút. A déli paloták visszanyerték eredeti funkciójukat, de a nagypolgári lakásokat

újraosztották. Az északi Testőrségi palota cellás struktúráját teljesen megváltoztatva lakásokká alakították. A bazársorok boltszakaszait képzőművészeknek utalták ki műteremül. A 60-as évek eleji konszolidáció jegyében az Ybl-féle kert helyén megkezdte működését a Budai Ifjúsági park, amely működéshez új építmények társultak. Ekkor épültek Kéry Zoltán és Pázmándy Margit épületei a kerti terasz hegy felőli peremén.

Személyes előzmények

A Várkert bazár először 1990–91-ben került a látókörömbé, amikor a KÖZTI-ben, Mányi István műtermében térszín alatti hasznosítási tanulmánytervet készítettünk. Ennek a törekvésnek nem lett folytatása.

1998-ban a KVI közbeszerzési-tervezési pályázatot írt ki a Lépcsőpavilon helyreállítására.

A tervezési munkát elnyerve engedélyezési tervet készítettem a Lépcsőpavilonra és oldaltereire, valamint a palota irányában hajdan volt közlekedési kapcsolatoknak a Déli Cortin-fal vonala menti újraépítésére, valamint a Lépcsőpavilon teljes rekonstrukciójára kiviteli tervet. A tervezés kezdetekor rendelkezésemre állt a Hild-Ybl Alapítványnak Bor Ferenc művészettörténész által 1997-ben készített igényes és teljes áttekintést adó Tudományos Dokumentációja. A tervezéssel párhuzamos adatgyűjtés-kutatás során a BTM Kiscelli Múzeumának Építészeti Gyűjteményében rábukkantam az Ybl-féle Rechnungsplan tervsorozat két

eredeti tervlapjára a 12. és a 13. számúra, amely a Lépcsőpavilon megépült állapotát dokumentálja. A tervlapok ún. elszámolási tervek – mai terminológiával megvalósulási tervek –, amelyek az építőmesterekkel történő elszámolást (együttal a megvalósult állapotot) dokumentálják. Az előkerült tervlapok jelentősége, hogy hűen dokumentálják a pavilont, egyetlen forrásaként a helyreállításnak, ugyanis az elbontás előtt nem dokumentálták, enteriőrjéről nem ismert fotográfia sem. A helyreállítási tervet nem követte építés, mégis mintául szolgált egy évekkel későbbi 2004-es hasznosítási törekvés műemléki helyreállításához, amelynek minden erénye mellett hiányossága, hogy nem kívánta rekonstruálni az Ybl Miklós által az együttes szerves részét képező neoreneszánsz geometrikus kertet. Tervezői tapasztalat azonban, hogy minden törekvésnek értelme van, semmi nem vész kárba – mivel nincsenek véletlenek – így semmilyen befektetett munka nem felesleges.

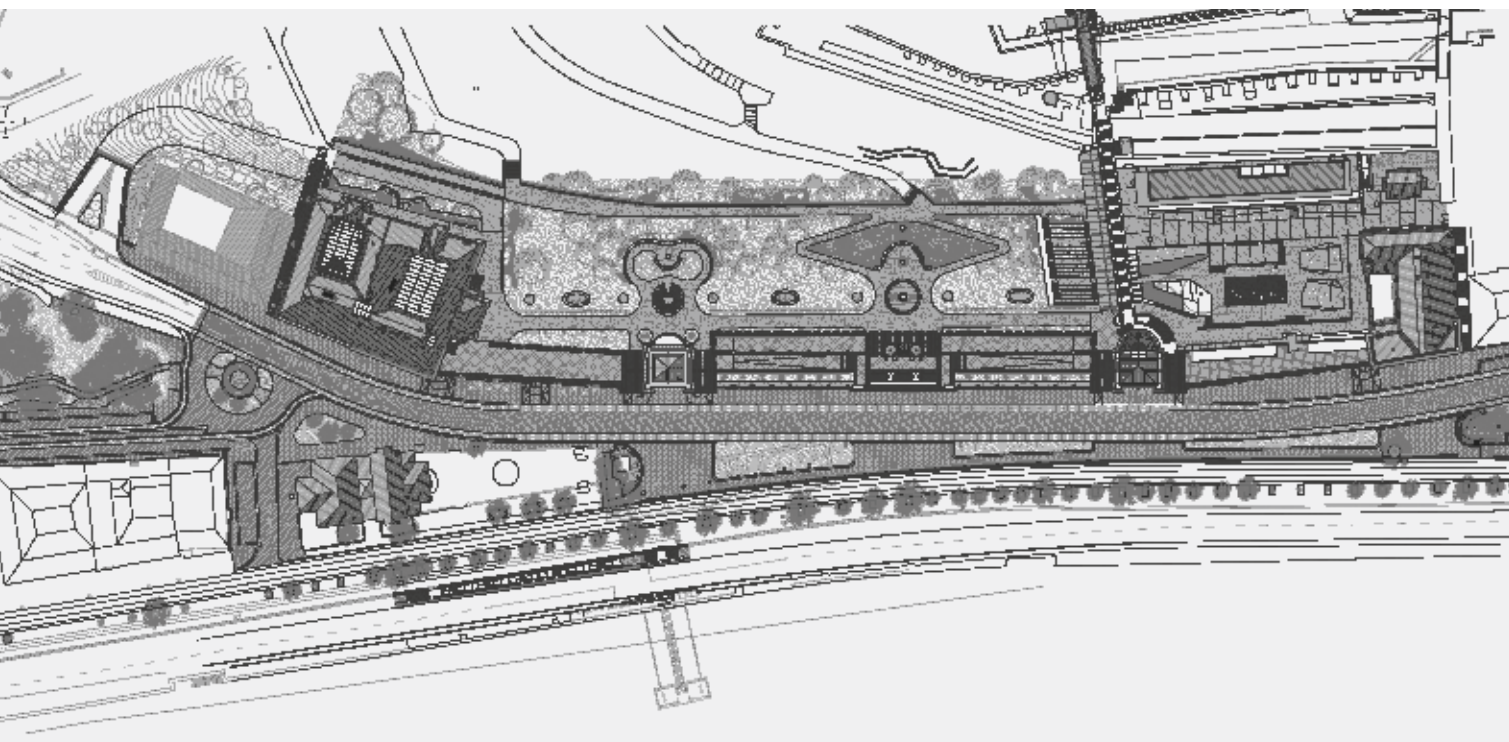
2008-ban a Várgondnokságtól meghívást kaptam – öt másik tervező mellett – az ún. Palota Projektben való részvételre, amelyben a Duna felőli közlekedési kapcsolatok revitalizációja volt a feladatom az Ybl Miklós tér és a volt Királyipalota között. Ez feltételezte a Lépcső pavilon rekonstrukcióját, ehhez kapcsolódóan a Déli Cortina-fal vonalában egy intenzív közlekedési vonal kiépítését, a Vízhordó folyosó megnyitását, a tetején mozgólépcső kialakítását, valamint a Cortina-fal tetején lévő lépcső bekapcsolását célozta a feljutás közlekedési rendszerébe. Ezzel újra kezdetét vette – az Ybl korszak után először – a királyi palotát övező keleti erődrendszer integrálása és felhasználása a feljutás rendszerébe. A terv tartalmi elemeiben a feljutás biztosításán túl feltárta a Királyi palota körüli zárt udvarok megközelítésének lehetőségeit, bemutatva és nyilvánvalóvá téve olyan rejtekező – a városképben is megjeleníthető – értékek hasznosítását, mint amilyen a Lőportár! A terv építési engedélyt kapott, és alapjává vált a Várkert bazár meghatározó elemei rekonstrukciójának mostani tervezéséhez. 2010-ben megadatott az első lehetőség, hogy a Várkert bazárt

tágabb összefüggéseiben szemléljük. A Budavári Önkormányzattól megbízást kaptunk a Vár és a várlejtők fejlesztési lehetőségeinek megfogalmazására. A tanulmányterv három kötetben manifesztálódott: a történelmi előzmények rögzítését követte a jelen állapot vizsgálata, majd a kettőt követte a fejlesztési javaslatok kötete, amelynek első fejlesztési területeként a Várkert bazárt és körzetét jelöltük meg.

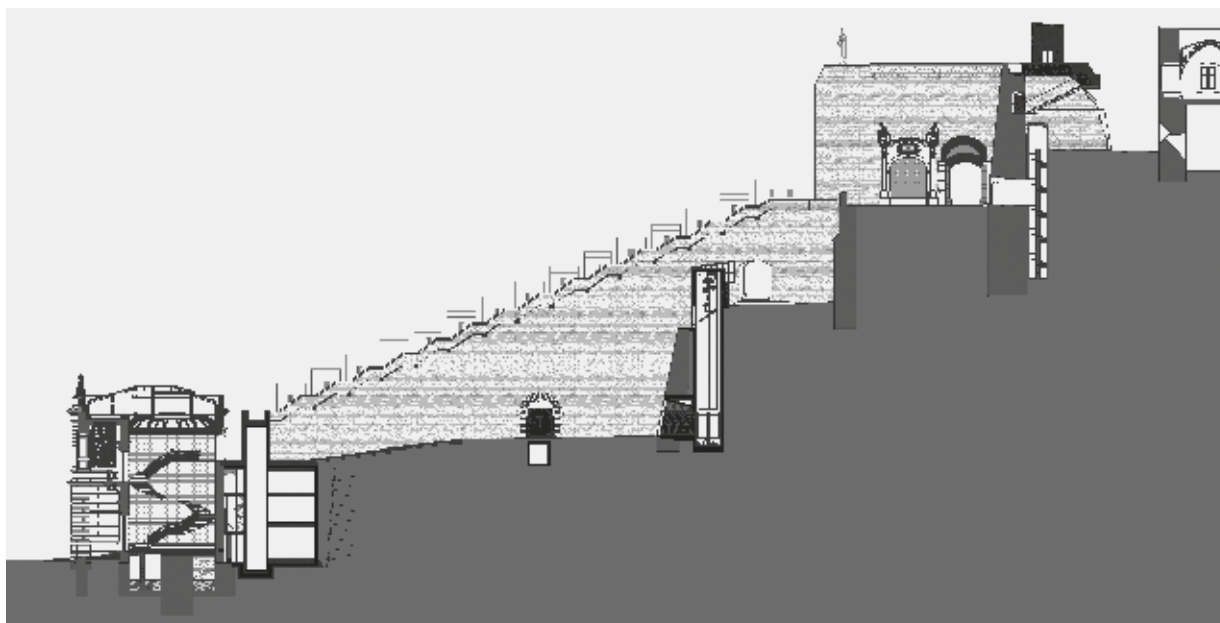
A „nagyítás” folyamatában 2011-ben megvizsgáltuk a királyi kertek – amelynek a Várkert bazár az egyik eleme – revitalizációs lehetőségeit. Az elkészült tanulmányterv alapja lett egy kormányhatározatnak, amely távlatban előírja ezen történelmi kertelemek helyreállítását.

A 2010-ben készített budai vári fejlesztési tanulmány közéleti és szakmai publicitása folytán a szakmai szervezetek felkérést kaptak a koncepció véleményezésére. A társadalmi-közéleti és a szakmai érdeklődésre válaszul 2011 decemberében közbeszerzési pályázatot írtak ki a budai vár és várszoknyáinak fejlesztési tervére. Ezzel párhuzamosan közbeszerzési pályázati kiírás jelent meg a Várkert bazár rekonstrukciójának tervezésére.

Mindkét tervezési pályázatot megnyertük. Így elkészítettem Varga-Ötvös Bélával és sokan másokkal a „VÁR 25” fejlesztési tanulmánytervet, amelybe tanácsadó konzulensként részt vett a másik induló, a Zoboki és Demeter Építésziroda.

A Várkert bazár versenytervét három induló-befutó tervező team vitte végig: a Bánáti és Hartvig Építésziroda, a Mányi Építésziroda és a KÖZTI teamje. A közbeszerzés eredményét – amely a KÖZTI csapatát hirdette nyertesnek – a versenytársak megtámadták, így a feszes tervezési idő tovább rövidült.

A versenyterv sarokpontjai a következők voltak:

Az épületegyüttes elemei és a mögötte lévő geometrikus kert összetartozik, egyenértékű a helyreállítás szempontjából, tehát kötelező a kert visszaépítése.

Az épületegyüttes rentabilitását biztosító kert alatti építmény logisztikai ellátása, valamint a 300 férőhelyes parkoló megközelítése ne az Ybl Miklós tér felől történjen. Ebben nagy segítségünkre volt a Budavári Önkormányzat polgármestere, aki felajánlotta az együttes déli végéhez közeli önkormányzati telket. Ezúton is köszönet érte. Ezzel az épületegyüttes előtti tér mentesült egy lehajtó „szájtól”.

Az új térszín alatti beépítés bejáratául az Ybl kompozícióban jelentős helyet elfoglaló Fülke pavilont választottuk, amely így az északi párházhoz – a Lépcső pavilonhoz – mérhető jelentős funkcionális szerepet kapott.

A történelmi épületegyüttes helyreállításakor arra törekedtünk, hogy többet mutassunk meg mint ami látható volt az együttes elkészülésekor. Ennek szellemében javasoltuk, hogy a , özeprés tartományában lévő lépcsős rámpamű alatt vegyük ki a földvisszatöltést, és új térként mutassuk be a téglátámvékkal tagolt emelkedő, változó belmagasságú teret. Törekvésünk volt, hogy a kiírási program által meghatározott – az épület rentabilitását biztosító – új funkciók és azok felépítményei a lehető legdiszkrétebben jelenjenek meg a városképben, a történelmi miliőben.

Ami új – soha nem volt elem – az csakis kortárs megjelenésű lehet! Az új elemeknél historizálni tilos! A historizálás ez esetben hamisítás!

A tervezés időszaka

A pályázaton a tervezést elnyerve építész tervezőtársul hívtam Pottyondy Péter építész-kollégámat, belsőépítésznek Dévényi Tamást a Budapesti Műhely vezető építészt, valamint a királyi kertekben és a Vár 25-ben résztvevő Steffler István tájépítést a Garten Súdío vezető tervezőjét. Fontos szereplői

lettek a tervezési folyamatnak a statikus kollégák Váczi Péter, valamint Szabó András, a mélyépítést és a közműveket tervező FŐMTERV-es kollégák, és nem utolsósorban a gépészetet tervező Oltvai András és Tamás az OGS vezető tervezői.

A 2008-ban a déli Cortina-fal vonalára készített engedélyezési terv tartalmi elemeit külön közbeszerzési eljárás keretében nyertük el. Ennek építészeti terveit Potzner Ádámmal és Szabó Orsolyával készítettem. Ez a királyi palota szintjére való akadálymentes feljutás elemeit tartalmazta, főként középkori erőrendszeri környezetben.

A tervezési idő rövidsége, az előkészítés hiányosságai következtében a folyamatok egymásra csúsztak. A tervezés időszakában állítottuk elő a műemléki helyreállítás alapját képező felmérési tervet az Ybl-féle Rechnungs-plant felhasználva. Sok az évtizedek során ráépült provizórium és átépítés akadályozta a tisztánlátást. Ez rávilágít az ún. 0-ik ütem hiányára, amely még nem honosodott meg nálunk, de nagy szükség lenne rá. Ez a tudományos előkészítésből egyértelműsíthető, nem az eredetihez tartozó provizóriumok elbontása lenne, ezt alapos felmérés követné, amely megalapozott kiinduló bázisa lenne a tervezésnek. De sajnos nem volt a területen átfogó régészeti feltárás, korábban csak szondázó feltárások történtek. A régészeti feltárás a kivitelezés időszakára esett, így az újonnan előkerülő fragmentumok és leletek folyamatosan módosították a már kiadott kiviteli terveket. A tervezési idő rövidsége a tervek kidolgozottságát is befolyásolta, ennek következtében a teljes kivitelezés időtartama alatt folyt a tervek aktualizálása, részletezése, az újabb restaurátori kutatásokhoz való igazítása. A nehézségeken úrrá lettünk, végül is sikerült a beruházás folyamatosságát biztosítani.

A tervezett állapot ismertetése előtt célszerű röviden bemutatni az együttes beavatkozás előtti állapotát, a tervezés szempontjait. Erre és a továbbiak ismertetésére a helyhiány miatt nem most, hanem a II. részben kerül sor, az Építész Közlöny júniusi számban.

Budapest, 2014. március idusa

Potzner Ferenc
építész, művészettörténész

Ludovika Akadémia

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem elhelyezése a Ludovika épületében

Amíg Európa számos országában már a XVII. században katonai akadémiák működtek, addig hazánkban csak az 1715. évi VIII. törvénycikk iktatta törvénybe az állandó hadsereg létrehozását. Azonban e hadsereg szervezésére és vezetésére a magyar rendek továbbra sem gyakorolhattak semmiféle befolyást. Az austerlitz-i vereség, Napóleon Bécsbe való bevonulása, a francia forradalmi eszméktől való félelem miatt I. Ferencnek új erőt kellett gyűjtenie, ezért beleegyezett – öccse, József nádor befolyására –, hogy Magyarországon is létesülhessen tisztképző akadémia. Ennek eredményeként az 1808. évi magyar országgyűlés – amelynek határozott célja I. Ferenc harmadik feleségének, Mária Ludovika királynénak a megkoronázása volt –, törvénybe iktathatta a tiszti akadémia megalapítását:

„Midőn a karok és rendek az ország védelmi ügyét tárgyalják vala, tanácskozásaikat nem csupán a jelen időre, hanem a jövőre is kiterjesztették, s hogy fiaik és utódaik nem csupán erővel, hanem annál hathatósabban tudománnyal is tudjanak hazáért, ősi alkotmányért és a felséges uralkodó házáért harcolni: Ő szent felsége iránti hódolatuk és honszerelmük érzelmeitől indítatva, önkéntes ajánlataikból jelentékeny alapot gyűjtöttek össze, amelyből az országban nemzeti katonai akadémiát állítani és hadi tudományokat fejleszteni lehessen.”

Az uralkodó az új intézet céljára a nemzetnek ajándékozta a Mária Teréziáról elnevezett váci „Teréziánium” épületét, az ifjú királyné pedig 50.000 forintnyi koronázási ajándékot ajánlotta fel az akadémia megvalósítására. A magyar nemesség 800.000 forintot adott össze a nemes célra. Részben az átadott épület rossz állapota, részben azért, mert a magyarországi közvélemény számára fontos volt, hogy a képzés az e célra épített új épületben, ne Vácott, hanem Pesten induljon meg, a „Teréziánium” átalakítása szinte meg sem kezdődött. Az építkezés kérdése tehát nemzeti ügygévá vált, ugyanúgy – bár kisebb intenzitással –, mint ahogy az a Nemzeti Múzeum esetében is magától értetődően bekövetkezett. 1827-ben az ügyben törvény mondta ki a döntő szót, „az akadémia minden további késedelem nélkül Pest városában állíttassék föl”. 1829-ben az akadémia céljára megvásárlásra került Pesten az Orczy kert, Pest város pedig átadta ellenszolgálatás nélkül a mellette lévő területet, valamint az Illés kút környezetét. Az magyar tisztképzést szívügyének tekintő József nádor megbízta Pollack Mihályt, kora legnevesebb építészt, az előtanulmányok elkészítésével. Az építész tájékozódott a bécsi Mérnöki Akadémián, valamint a bécs-új helyi Mária Terézia Akadémián, aminek eredményeiről beszámolt a nádornak, aki mindenben bizalmat adott Pollacknak, aki a terveket a tervezési és kivitelezési megbízást követően 1829 végén mutatta be.

Az épület alapkövét 1830-ban tették le, ezt követően az építkezés gyorsan haladt, a főfalak, a földemek a tetőzet gyakorlatilag készen állt 1832 végére, de a sok részletmunka, mint például a kápolna befejezése még váratott magára. Pollack 1836 végén készítette el az építkezésről szóló zárójelentést, miközben a kert kialakításának befejező munkái még folytak. Az épület hivatalos felavatása és rendeltetésének való átadása azonban egyre késett, arra való hivatkozással, hogy a lovarda és az istálló befejezése még hátra van, de a reformkori közvélemény számára úgy tűnt, a háttérben politikai okok húzódnak meg. 1836-ban törvényjavaslat is született az akadémia megnyitására, de Bécs azt megtagadta, mert nem járult hozzá a magyar nyelvű oktatáshoz és a magyar tanterv kidolgozásához. Az 1840-es években csönd honolt az épület körül, többnyire üresen állt, legfeljebb szükségből használták alkalmi célokra. Az 1838-as nagy árvíz idején, magasabb fekvése révén 8.000 embernek nyújtott menedéket. Ide menekítették a Nemzeti Múzeum értékes gyűjteményeit is. Az ezt követő időkből származó iratok a hátralévő munkák rendkívüli elhúzódsáról adnak képet. 1848-ban Mészáros Lázár hadügyminiszter a „Magyar Katonai Főtanoda”

Fotó: Eszliva Tibor

megnyitását követelte az országgyűléstől, de mire a felsőház szavazhatott volna, Pestet az osztrák seregek megszállták. Az épületet az osztrák sereg lefoglalta és katonai kórházzá alakította. Bár többször felmerült annak átalakítása hadapródiskolává, elmeegógyintézeté, vagy műszaki főiskolává, a kiegyezésig katonai kórházként működött. Végül, csak a kiegyezés után, Linzbauer István tervei szerint 1872-ben eklektikus–historizáló ízlésben átalakították át eredeti rendeltetésének, a bécsújhelyi katonai akadémiával azonos rangra emelve, amelyet az 1872. évi XVI. törvénycikk foglal össze: „Ezen akadémia rendeltetése, hogy abban egyfelől önként jelentkező hadapródok a honvédség keretei részére alkalmas tisztképzésnek, másfelől szolgálatban lévő kitűnő honvédtiszteknek alkalom nyújtassék a hadtudományoknak a magasabb fokozatú szolgálattételnél igényelt ágaiban magukat tovább képezhetni.”

1919 augusztusában egy vesztés háború és két forradalom után teljesen szétzilált állapotából kellett újjáéleszteni az akadémiát. A trianoni békeszerződés után egészen más helyzetben folytatódhatott a tisztképzés a békediktátum katonai határozatai miatt. A Ludovika Akadémiát 1944-ig az ország első katonai tanintézményeként tarthatjuk számon, ahol korszerű ismeretekkel, gyakorlatias képzéssel oktatták és nevelték a leendő tiszteket. A mindenkor magyar haderő legkiválóbb tisztjei oktathattak itt, akik harctéri tapasztalattal és hosszú csapatszolgálatlal rendelkeztek. Az akadémia a magyar katonai erényeket, a nemzet elkötelezettségét és a tiszt hivatás magas szintű művelését jelképezte. Az utolsó végzős évfolyam „ludovikás” tisztjeit 1944. augusztus 20-án avatták fel. A II. világháborút követően a Ludovika Akadémia kapui végleg bezárultak.

Ezt követően a lovardában mozit, a vívóteremben színházat üzemeltettek, a főépületben az ELTE tanszékei működtek. Az 1994-ben született kormányhatározat alapján több lépcsőben átalakítás történt az épületben a Nemzeti Múzeum természettudományos gyűjteményéből 1991-ben önállóvá alakult Magyar Természettudományi Múzeum számára. Az Alfa mozi 1992-es tüzesete, és ebből adódó súlyos károsodása indította el a munkálatokat. Az épületegyüttes rekonstrukciója már a Magyar Természettudományi Múzeum ideköltözésének a jegyében készült, és európai-, sőt világszinten is elismert kiállításoknak ad otthont napjainkban. A Lovarda kiállításainak ünnepélyes megnyitására és használatbavételére 1996. október 29-én került sor.

A DNS labor a pincszinten, az Ásványtár és az Őslénytár a főépület földszintjén található. Az Embertani tár és az Állattár a főépület tetőterének a beépítésével kapott helyet. A Múzeum a kiállításokat részben a Lovarda épületében, részben az udvar háromszintes terepszint alatti beépítésének legfelső, természetes fénnel is megvilágított szintjén rendezi. 1997–99 között elkészült a tetőtér-beépítés, a teljes kapacitásra méretezett kazánházi és hűtőközponti terek kialakításával, az alagsori szinten pedig elkezdődött a szintén teljes igényre méretezett központi ellátó rendszerek kiépítése. 2004-ig befejeződött az összekötő épület, valamint a belső udvar alatti gyűjteményi raktárszintek és az állandó kiállítás területének építése. Az átépítési munkák, a félkész épületben, 2004-ben pénzügyi fedezet hiányában megakadtak. A főépület nagy része a 2013-ban kezdődő rekonstrukciós munkáig, szerkezetig visszabontva üresen állt.

A Nemzeti Közszoigalati Egyetem székhelyeként az Orczy kert területét jelölte meg a 1158/2012 sz. Kormányhatáro-

zat. Az egyetem Ludovika Campus épületeinek lehetőségét kell teremteniük a jelenleg több helyen működő felsőoktatási karok egy helyen történő egyesítésére, a történeti akadémia oktatási helyszín fejlesztésével egy színvonalas oktatási központ kialakítására. Fontos szempont a nem méltó módon hasznosított Orczy Kert egészének revitalizációja, a Campus élő szervezetébe való integrálása. A fejlesztés eredményeként helyre kell állítani a történeti kert reprezentatív jellegét, a mai igényeknek megfelelő rekreációs közpark funkciókkal kiegészítve. E terv első megvalósítandó fázisa a Ludovika főépület rekonstrukciója, az NKE központi, igazgatási és oktatási épületévé történő átépítése volt, a szükséges igazgatási, oktatási és egyéb, a hallgatók számára szükséges kiszolgáló terek kialakítása. Helyet kellett kapniuk az egyetemi kutatói élet tereinek, illetve a speciális oktatási, kegyeleti és reprezentációs funkcióknak. A kertnek és az épületnek reprezentálnia kell az egyetemet, a közszolgálati hivatás fontosságát, hosszú távú értékteremtő szerepét. Az épületegyüttes tervezésekor figyelembe kellett venni, hogy a terület nemcsak az oktatási, kutatási tevékenység végzésére szolgál, hanem multifunkcionális kulturális szerepet is betölthet, amit az építészeti és környezetkialakítási eszközökkel kell megalapozni.

A tervezett felsőoktatási térprogramot úgy kellett megvalósítani, hogy közben az épület múzeumi funkciója is megmaradjon. A feladat a két funkció olyan módon való elkülönítése, tagolása volt, hogy egymás zavarása, akadályozása nélkül, önállóan működni tudjanak. Természetesen érintkezési pontok szükségszerűen maradtak a főbejárat és a már megvalósult, megmaradó ener-

giaellátás és gépészeti rendszerek okán. Az új funkció elhelyezése átalakítást igényelt a már elkészült múzeumi területeken is. Az egyetem elhelyezése csak a „Ludovika” főépületben elhelyezett múzeumi funkciókat érintette. A főépületen kívüli, valamint az udvar alatti múzeumi területek csaknem érintetlenek maradtak. A két intézmény egymás mellett működése az ilyen szellemben készült tervek szerint valósult meg.

Az épület főbejárata és előcsarnoka az épület földszintjének tengelyében lévő kapubeajtó maradt. A központi igazgatási irodákat a földszintnek és első emeletnek a – középső hosszfallal egyébként is kisebb terekre osztott – területein helyeztük el. Az irodákat úgy alakítottuk ki, hogy az eredeti, látványosan nagy feszítávú boltzott

terek látványa sehol ne sérüljön. A tárgyaló és tanácstermek a legszebb boltzott terekbe kerültek. A földszinten és az első emeleten találhatóak az épület reprezentatív terei: az előcsarnok, a kápolna, „a hősök folyosója”, valamint a díszterem. Ezeket a tereket eredeti funkciójukban és eredeti minőségükben restauráltuk.

Az oktatás céljait az épület második emeleti termei szolgálják. Itt az igazgatási funkciótól elkülönítve, annak zavarása nélkül működhetnek az előadó- és tanteremek, az azokhoz rendelt zsbongó-aula terület, valamint a könyvtár olvasóterme. A kápolna fölött, a korábbi átalakítások során beépített közbelső födém kibontásával – az épület egyik legszebb pontján – a kertre néző aulát terveztünk.

A könyvtár olvasó terme a második emelet jobb szárnyát foglalja el. A tér belmagassága lehetővé tette, hogy a könyvtár használhatóságát, a térkihasználást optimalizálандó galéria létesüljön. A könyvtár szabadpolcos könyvelhelyezés mellett 180 fő egyidejű olvasótermi kiszolgálását biztosítja. A könyvtár raktárterülete az épület alagsorának jobb szárnyába került, könyvszállító lift közbeiktatásával. Az alagsorban helyeztük el a diákokat és az épület irodai dolgozóit kiszolgáló büfét. A büféhez az Orczy park felől terasz kapcsolódik.

A belső terek és a homlokzatok megújítását hármas szempont vezérelte. A legfontosabb az épület történeti – műemlékileg védett – értékeinek, építészeti egységének, a kor szinte puritán, de mégis nagyon mívés részletekkel megoldott építészeti arculatának minden részletre kiterjedő megóvása, az eredeti állapot rekonstrukciója, felújítása és bemutatása, a leromlott, javítgatott épületrészek, a kő, kovácsoltvas és faszervezetek részleteiben anyaghasználatában is hiteles visszaállításával.

A korábban említett műemlékileg védett terek eredeti állapotuk szerinti rekonstrukciója mellett különös hangsúlyt kezeltük az épület belső karakterének egészét meghatározó lépcsőházakat és közlekedőket. Az eredeti, erőt sugárzó megjelenésüket a padló kőburkolatainak, a tiszta, tagozat és minden díszítő elem nélküli meszelt fal és boltzati felületeinek, nagyméretű fa nyílászáróinak helyreállításával emeltük ki. A díszterem és a homlokzatok műemléki rekonstrukciója Linzbauer István tervei szellemében készült el. Az épület külső traktusai-ban, ahol túlnyomórészt irodákat helyeztünk el, már mai szerkezeteket, berendezéseket terveztünk, figyelembe véve az épület által képviselt egyszerűséget, harmóniát, letisztultságot.

A funkcionális terekbe telepített korszerű berendezések, mobíliaik kortárs formáikkal igazodnak az épület klasszicista értékrendjéhez, de célszerűségükkel a mai igényeket szolgálják.

Tervezők:

Építész: Mány István, Szalay Tihamér
Belsőépítész: Gergely László, Szenes István
Statika: Fekete Szabolcs
Épületgépészet: Temesvári László
Erősáram: Kelemen Ferenc

Diagnózis és terápia

Adalékok és javaslatok az állami- és EU beruházások megvalósításának átszervezéséhez

„Jönnek az állami mérnökirodák?” – írja címében a Magyar Nemzet december 21-i cikke. Tágra nyílt szemmel olvasom: Visszajönnek? 23 év után? És miért?
 „A pontatlan mérnöki munkák miatt” – hangzik a sommás, igazságtalan, s ezért a mérnök társadalmat egészében sértő magyarázat.

A „helyzetértékelés” bennünk, folyamatokkal kezdettől együtt élő mérnökökben ugyanilyen sommás véleményt hív elő: A TÉVES DIAGNÓZIS ROSSZ TERÁPIÁHOZ VEZET. Mert ez a diagnózis téves, amit közös érdekünk elkerülni. Egyáltalán, volt

átfogó értékelés, vagy elemzés az elmúlt 10 év Phare, EU és Leader támogatású beruházásairól? És netán az derült ki, hogy a műszaki tervezés az egyedüli probléma? Vagy az, hogy 2004. óta jogi, pénzügyi, politikai szervezeti struktúra tekintetében minden rendben van? Csak a műszaki színvonal? S ennek megállapításában vajon részt vettek hozzáértő, hivatott műszaki szakértők is? Aligha. A szakmai (tervező) kamarákat senki sem kérdezte, holott évek óta jelzik a rendszer működési zavarait, s évek óta ajánlották a jó diagnózisban való részvételi szándékukat, ami közös érdek lenne. A Bajnai kormány már egyszer tévedett, amikor a bonyolult folyamat egyik szálát kiragadva, úgy láttatta, hogy a pályázatok késlekedő megvalósulásának oka egyedül az építési engedélyek lassúsága. Ekkor belenyúltak két tucat jogszabályba, amitől az engedélyezés még lassúbb lett. (Múlt évben mindezt digitalizálva sikerült tovább lassítani.) Kiderült, hogy a lassúság a pályázati rendszer belső hibája és a politikai környezet miatt állt elő. Ezt a tévedést – most a műszaki szempont kiemelésével – nem lenne jó megismételni, azt vélelmezve, hogy a megbízható szakértelem csak az állami tervezésben valósítható meg, rehabilitálva a Kádár-rendszer tervezési struktúráját, mintha az csupán minőséget teremtett volna. Pedig a beruházási rendszer tényleg rosszul működik, s ennek egyik következménye (és nem oka!) a műszaki tervezés színvonala. Reformra tehát szükség van, ebben mindenki egyetért. De reform igényli az elmúlt 10 év átfogó elemzésén alapuló diagnózist. Több beruházásban tapasztalatot szerzett tervezőként tennék egy pár észrevételt a diagnózishoz és a terápiához.

A kezdetektől – tehát 2004-től – nem alakult ki az EU támogatások, programok megvalósításának profi szervezete és módszertana. Az irányítási jogot szerzett szervezetek elsősorban politikai alapon szerveződtek, beleértve a személyeket is. A műszaki beruházásban, lebonyolításban tapasztalt műszakiakat és a mérnökök

kamarákat, azok szempontjait ez a politikai-bürokratikus szervezet kihagyta. Így a műszaki szempontok fel sem merültek, vagy háttérbe szorultak, s az objektum helyett a pénz és a jogszabályok, s a forrás elosztás politikai aspektusa került a célkeresztbe. A műszaki dokumentáció eleve másodlagos fontosságú lett. Kimaradtak ezen szervezetekből azok a szakmailag felkészült beruházók is, akik a szakma több száz éves tudását, tapasztalatát birtokolták arról, hogyan is lehet egy program-alkotástól a kulcsátadásig hatékonyan és minőségben megvalósítani. Ehelyett olyanok vették át az irányítást, azaz a döntési jogot, akiknek sem hozzáértése, sem felelőssége nem volt. Bárki lehetett projektmenedzser, pályázatíró, csak a mérnöki tervezést kötötték személyes jogosítványhoz, ez utóbbiaknak viszont nem volt döntési joguk, csak felelősségük. Tulajdonképpen a műszakiak csak a bűnbak szerepet kapták – létrejött az „én döntök, te vagy a felelős” szereposztás. Országosan kialakultak inkompetenciák. Mintha most is ez lenne a levegőben.

Mik voltak a rendszer részhibái? Szándék és idő hiányában elmaradtak a tervpályázatok az előkészítésből, s így elmaradt a koncepciók versenye, a legjobb koncepció kiválasztása, a minőség legfontosabb társadalmi és műszaki garanciája (ha a pályázat mégis megtörtént, jó eredménye lett, mint pl. a Pécsi Kulturális Főváros beruházásai). Az elmúlt 20 év alatt a hazai építésügyben bonyolult és bémító jogszabályi környezet jött létre, amely nem a kreativitást és hatékonyságot, azaz nem az ideális végeredményt és a műszaki minőséget szolgálja. Ennek oka, hogy az épített környezet irányítása kormányzati szinten 1990-től alárendelt szerepben, kormányonként más-más minisztériumban, államtitkár-helyettesi szinten képviselve, végrehajtó és nem kezdeményező szerepkörben van. Következmény, hogy az építés ügyének jogszabályai nagyrészt osztályvezetői szinten jöttek létre, többnyire elmaradt, vagy felülbírált szakmai egyeztetésekkel. Ezt a jogszabály-béklyót jól érzékeli a jelenlegi kormányzat is, mert felismerte, hogy azok betartásával egy választási ciklus négy évében nem tudja ígéreteit megvalósítani (most is több az áthúzódó beruházás), ezért a fontosabb beruházásokat külön jogszabállyal, „kiemelt” státusszal részben függetleníti az általános jogszabályi környezettől. Ez érthető, ugyanakkor kínálkozik a másik, átfogóbb kormányzati lehetőség is: a jogszabályok teljes áttekintése és megváltoztatása. Ez sajnos eddig nem történt meg, bár mindenki várja.

A tervpályázatok elmaradásának két oka van. Egyik, hogy a pályázati rendszerben az előkészítésre (pályázat kiírás, stb.) van pénz, de pályázatra és műszaki tervezésre nincs költségkeret. Ugyanakkor nem csak tervpá-

lyázatra, de még tervezésre sincs idő, mert a pályázat kiírása és beadása között néha csupán 1-2 hónap van, ami semmire nem elég, csak felületes tervek. De igaz az is, hogy a jelenlegi tervpályázatok drágák és időigényesek. Mindezek eredményeként a megfelelő, gondos műszaki előkészítésre nincs mód, a tervezők kénytelenek elfogadni a diktált idő-feltételeket, sőt sok esetben ingyen előlegezik munkájukat, a tervezési díj költséget nem kockáztató önkormányzatoknak, vagy vállalkozásoknak.

A pályázatok elbírálása nagyrészt engedélyezési tervek(!) alapján történik, melyhez tételes (!?) költségvetést kérnek, amit a tervek 30 %-os műszaki állapotában lehetetlen elkészíteni, így lényegében hazugság, hiszen még nincs szaktervezés (statika, gépészet, stb.) dokumentáció. A később elkészült műszaki kiviteli tervek ütköznek a hazug, de mereven betartandó költségvetéssel, s azt a látszatot keltik, hogy a műszaki tervek a hibásak a költségvetés pontatlansága, ill. hiányossága miatt. Tehát a rendszerhiba visszafordul és műszaki problémává változik. A költségtöbbletek tehát nem a hibás műszaki tervek, hanem a hiányos (részleges) előkészítés alapján történt döntések miatt keletkeznek, valamint abból, hogy a pályázatok lebonyolítása és közbeszerzése nem szakma-specifikusak, azaz túl általános feltételeket követnek. Az építmény közbeszerzése más kell legyen, mint egy garancialevéllel ellátott, polcról, vagy gyártósorról leemelhető gyártmányé, ahol már a gyártás befejeződött. Itt a gyártás most kezdődik, ráadásul helyszíni, kültéri körülmények között. Az építőipari kivitelezés hagyományosan mindig tartalmazott olyan tartalék összeget, amely fedezetet nyújt a váratlan pótmunkákra, inflációra, előre nem látható műszaki, vagy időjárás problémákra pl meglévő épületek rekonstrukciója, műemlékek, téliesítés, talajviszonyok, betervezett gyártmányok, anyagok megszűnése, stb.) Mindezek elszámolására ma nincs lehetőség, ezért jelentkező költségtöbbletként, ami a pótmunkákra hirdetett – kötelező rész – közbeszerzések miatt további időhúzást – költségnövelést jelenthet.

A folyamatok diagnózisa azt mutatja, hogy azok professzionizmusa jelenleg hiányzik, s a rendszer valóban rosszul működik. Indokolt a folyamatok átalakítása azzal a céllal, hogy az EU pénzzel támogatott projektek a legnagyobb hozzáadott értékkel valósulhassanak meg. Ezért szükséges lehet egy új, professzionális központi szerv létrehozása. Elsősorban a pályázati célok megfogalmazása, programalkotás, pályázatírás, pénzügyi-jogi előkészítés, lebonyolítás, ellenőrzés tekintetében, valamint a tervpályázatok és közbeszerzések kiírása, lebonyolítása és értékelése miatt. Ennek a központi szervnek ugyanakkor magas szintű műszaki szakemberek tudására kell támaszkodnia. El kellene kerülni azt a jelenlegi helyzetet, amelyben elfogadott, hogy képzettség és felelősség nélküli projektmenedzserek irányítsák a szakértelmet igénylő beruházásokat, s azt, hogy egy nagyberuházás tárgyalásán 12 fő közül kettő a hozzáértő és felelős, de a 10 főnek van döntési joga felelősség nélkül. Ezek a tárgyalások és az egész „együttműködés” ügymenet-etimológiai problémákkal terheltek, azaz nem értjük egymást. Ezért van szembetűnő műszaki színvonalbeli különbség az állami és üzleti szféra által

létrehozott építmények között, mert az utóbbiban több a felelős és hozzáértő (kompetens) résztvevő. Ehhez elég megtekinteni a szakmai folyóiratokat. Ugyanakkor nincs szükség a jelenlegi, a mérnökök által 23 éve, saját erőből (s nem privatizálással) létrehozott tervező-műterem hálózata helyett újra állami tervező irodahálózatot létrehozni. Ez furcsa fejlődési ív lenne; 1948-ig színvonalas magánirodák, majd állami tervezőirodák 1990-ig, majd magánirodák 2014-ig, majd újra állami irodák? A Kádár-kori építkezések elemzése mutatja, hogy nem feltétlenül született minőség. A szemlélet a mennyiséget tartotta fontosabbnak. Ami az állami irodákban a minőséget képviselte, az az 1948. előtti magántervező mérnökök tehetségének, tudásának, tapasztalatának és magatartásának az átmentéséből származott. Kétségtelen voltak előnyei is a nagy tervezőirodáknak, pl. az, hogy jogász sohasem láttunk az építkezés során, legfeljebb ritkán, ha utólag valamit jogilag megtámadtak. Ma pedig a jogász ül az asztalfőn és irányít. Mivel az építés – a közbeszerzés okán? – ma jogi aktussá vált. Az állami tervezőiroda-rendszer újbóli megvalósítása egyébként is irreális, hiszen az akkori kizárólag állami tervező irodák száma kb. 40 volt, átlag 500 fővel, speciális szakmai profilokkal (IPARTERV, KÖZTI, LAKÓTERV, UVATERV, MÁVTI, stb.). A mai struktúra megszüntetése erősen vállalkozás- és versenyellenes lenne, s nem lenne EU-konform sem. S kik lennének a tagjai? Akik már voltak államiak, tapasztaltak, de önálló irodákat kellene felszámolniuk, vagy akik még nem voltak részesei, de tapasztalatlanok? És tudjuk azt, hogy egy nagyobb objektum tervezése 30-40 fő műszaki szakembert igényel. És több objektum párhuzamos tervezése?

Az előfordul a külföldi gyakorlatban is, hogy egyes speciális feladatokra (amilyen egy vízügyi vagy vasúti tervezés, vagy atomerőmű) állami részvételű projektcégek alakulnak. Egyet lehet tehát érteni egy új – KÖZMUNKATANÁCSRA emlékeztető – professzionális központi rendszer létrehozásával, amelynek ugyanakkor nem részese sem a tervezés, sem a kivitelezés, csak azok minőségi célú versenyztetése.

Miskolc, 2014. január 29.

Bodonyi Csaba DLA

Az írás a Mérnök újságban 2014. februárjában megjelent szöveg szerkesztett és rövidített változata. A teljes szöveg megtekinthető a MÉK honlapján: www.mek.hu.

Családi ház energetikai felújításának tapasztalatai

Az energiaárak növekedése, a környezet védelme és nem utolsósorban a lakókomfort javítása az utóbbi néhány évben egyre nagyobb ösztönzést jelentett az épületek energetikai célú felújításához.

Az iparszerű építési mód, és az ennek köszönhetően fajlagosan olcsóbb felújítási költségek (azonos területen több lakás, lakásonként kisebb lehűlő felületek) miatt érthető módon első sorban a panelházak jönnek szóba, amikor a korszerűsítésre akarnak sort keríteni. A magyar lakásállomány összetétele és állapota miatt ugyanakkor egyre sürgetőbb feladat hatékony megoldást találni a családi házak felújítására is, hiszen ezek alkotják a lakóépületek döntő többségét. A felmérések szerint ugyanis a lakások száma kb. 3,9 millió, ezen belül a családi házaké (mint lakóegységeké) kb. 2,5 millió. Nem mellékes szempont az sem, hogy a közhiedelemmel ellentétben koruk és szerkezeteik miatt az utóbbiak átlagos energetikai állapota kedvezőtlenebb, mint a panelépületeké.

Az Energia Klub kutatásai (Negajoule 2020, Energiaklub 2011) szerint a lakóépületek energiahatékonyságának javításával jelentős – mintegy 40%-os költségmegtakarítás érhető el. Ezek a tényezők voltak az indítékai a Knauf Insulation Kft. által családi házak energetikai felújítására kiírt pályázatnak, amelyet 2013 márciusában indítottunk. A cél az volt, hogy keressünk két átlagos magyar családot (szülők + 2 gyermek), akik nagyon hasonló adottságú családi házakban laknak. Az egyik ház hőszigetelést kap, a másikat változatlanul hagyjuk, majd a fűtésre felhasznált gázmennyiséget mindkét ingatlanban folyamatosan mérjük és publikáljuk. Természetesen az eredeti állapotában hagyott ház tulajdonosai sem járhatnak rosszabbul – a vizsgálatok befejezése után itt is elkészítjük a szigetelést. A vizsgálatok lezárásaként valós számadatokkal szeretnénk alátámasztani a hőszigetelés hasznosságáról, megtérüléséről, az energetikai besorolás javulásáról, a CO₂ csökkentéséről szóló érveket, számszerűsíteni a megtérülést az energiahatékonysági finanszírozók (bankok) számára.

Az energetikai mérések mellett olyan tudományos, épületfizikai vizsgálatokat is végeztünk a hőszigetelt házban a BME Épületszerkezettani Tanszéke támogatásával, amelyekkel követhetőek a falak és födémek felületén és a szigetelt szerkezetek rétegeiben a hőmérséklet és a relatív nedvesség változásai, az épületszerkezetek hő- és nedvességtechnikai viselkedése, a szerkezeteken átjutó hőáram. A vizsgálatok lehetőséget nyújtanak arra is, hogy láthassuk, hogyan alakulnak a beépített termékek jellemzői a laboratóriumban kapott eredményekhez képest. Tudomásunk szerint lakott, használatban lévő családi ház épületenergetikai felújításának ilyen átfogó és széles körben publikus monitoringozására hazánkban nem volt még példa, emiatt reméljük, hogy az eredmények hasznosak és tanulságosak lesznek a tervezők, beruházók számára.

A csaknem 200 jelentkezőből több forduló kiválasztás után a Hajdúságban sikerült két olyan családot találni, amelyek megfeleltek az előzetesen meghatározott további feltételeknek: hasonló alapterületű, korú és építészeti kialakítású, valamint hasonló szerkezeti kialakítású házakban laknak, a házak egymáshoz viszonylag közel helyezkednek el (a meteorológiai viszonyok is közel azonosak). A hőszigetelést megelőzően a Pannon Építőműhely Kft. mindkét épület állapotát felmérte, és elkészítette az energetikai felmérést. A hőszigetelt épületről: 1984-ben épült, hagyományos technológiával, az akkori követelményeket maradéktalanul teljesítve, azonban az épület a mai követelményértékeknek nem tesz eleget. Független határolószerkezetei a pincszinten betonból, a földszinti felmenő falak Poroton 30 vázkerámiából, kétoldali vakolattal készültek. Padlásfödém-szerkezete borított fa gerendafödém, agyagtapasztással. Energetikai besorolás: „F”

Hővesztés helye	Hőátbocsátási tényező	
	Jelenlegi W/m ² K	Követelmény W/m ² K
Külső fal	0,85	0,45
Fal fűtetlen tér felé	1,46	0,50
Lábazat	talajon fekvő padlónál	
Ablak	1,40	1,60
Ajtó	1,80	1,80
Ajtó fűtetlen tér felé	3,00	1,80
Pincefödém	1,15	0,50
Padlásfödém	1,19	0,30
Vonalmenti hővesztés	(W/mK)	(W/mK)
Talajon fekvő padló	2,10	0,45

Hőszigetelt épület

Az energetikai felmérést végző szakértő a következő szigetelőrétegek beépítését javasolta:

- a homlokzaton 20 cm vastag FKDS műgyanta kötésű közetgyapot szálakból készülő táblákat ($\lambda = 0,036$ W/mK)
- a nem hasznosított padlás födémén 25 cm vastag Classic 039 tekercses, többfunkciós üvegyapot

E rétegek beépítésével az F energetikai besorolásból az A-ba került az épület. A szigetelőanyagok vastagságai ma még nem tipikusak, de célunk az volt, hogy megfeleljünk a 2019-ben hatályba lépő követelményeknek. Ennek megfelelően a padlásfödém és a homlokzat hőátbocsátási tényezője a 2015. január 1-jétől életbe lépő 120/2014 (III.7) számú BM rendeletben foglalt értékeket is teljesíti.

	Hőátbocsátási tényező a felújítás után (W/m ² K)	Követelmények 2015. január 1-től (W/m ² K)
Külső fal	0,15	0,24
Padlásfödém	0,14	0,17

Az eredeti állapotban hagyott épületről: 1981–82-ben épült, hagyományos technológiával, az akkori követelményeket teljesítve, azonban az épület a mai követelményértékeknek nem tesz eleget. Független határolószerkezetei TB25 tufabeton fal, kétoldali vakolattal. Padlásfödém-szerkezete borított fa gerendafödém, 6 cm vastagságú könnyűbeton réteggel. Energetikai besorolás: „G”

Hővesztés helye	Hőátbocsátási tényező	
	Jelenlegi	Követelmény
	$W/m^2 K$	$W/m^2 K$
Külső fal	1,27	0,45
Lábazat	talajon fekvő padlónál	
Ablak	1,59	1,60
Ajtó	2,12	1,80
Padlásfödém	0,84	0,30
Vonalmenti hővesztéség	(W/mK)	(W/mK)
Talajon fekvő padló	2,10	0,45

Eredeti állapotban hagyott épület

A hőszigetelési munkák előtt Blower door teszt segítségével vizsgáltuk a filtrációt, amely 50 Pa nyomáskülönbség mellett (tehát nem a tényleges átlagos légcseres esetén, pl. fűtési szezonban) a 3,9 l/óra értéket mutatta. A légátteresztési veszteségeket okozó „szokványos” – ablaktok és fal, fal és fafödém csatlakozási helyek – tömítésével, valamint a fafödémre helyezett változó páraáteresztő képességű, légzáró fóliának köszönhetően a hőszigetelés befejezése után megismételt vizsgálat 3,0 l/órát mutatott. Már a hézag-tömítés is azzal az eredménnyel járt tehát, hogy a légtömörség javulása miatt jóval kevesebb levegőt kell felmelegítenie a fűtési rendszernek.

A hőszigetelések kialakításáról

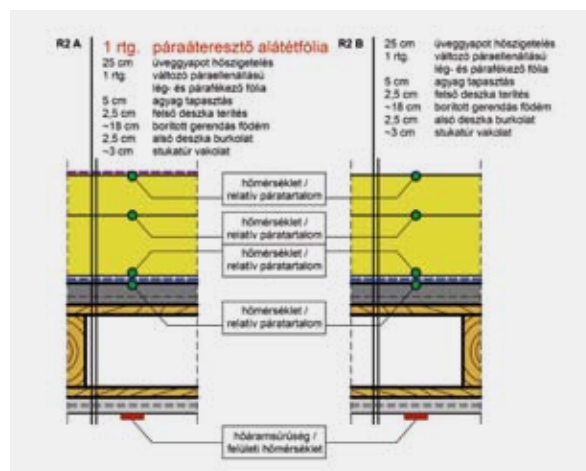
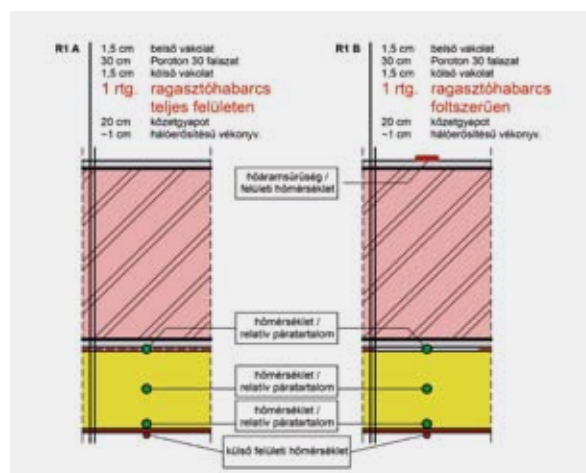
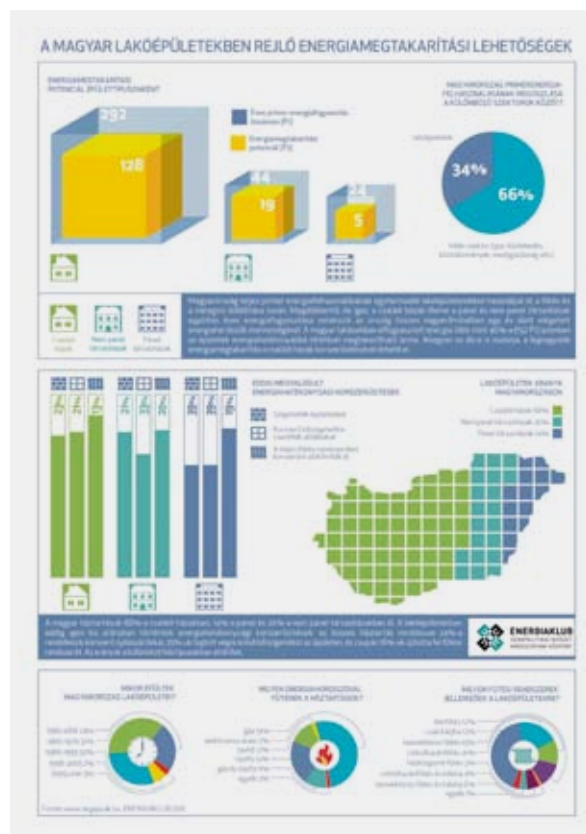
A homlokzaton úgynevezett kontakt rendszer készült, amelynek jellemzője, hogy a falszerkezeten ragasztással és dübellel rögzítik a szigetelőanyagot, majd annak felületére üvegháló erősítésű bevonat (vakolat) kerül. Az épület külső megjelenésében tehát nem következett be változás.

A fafödémre a piacon már jól ismert Ecose – fenol-formaldehidtől mentes kötőanyagú – üvegyapot került, tekercsből fektetve. A hőszigetelési munkákat a nyári folyamán, a műszerek beállítása és ellenőrzése céljából a fűtési szezon kezdetéig elvégeztük. Már a nyári kánikulában is bebizonyosodott, mit jelent a megfelelő termikus burokkal ellátott ház – a lakók szerint a korábbi állapothoz képest 4–5 °C-kal kisebb hőmérséklet volt tapasztalható még a legmelegebb időszakokban is. A fűtési szezon előtt, a korrekt mérések céljából összehangoltuk a termosztátokat, hogy azonos hőmérséklet állíthassunk be mindkét házban, és minden napszakban. A fűtés 2013. szeptember 27-én indult meg, azóta a költségeket és a hőmérsékleti körülményeket a www.nalamszigetelnek.hu oldalon lehet követni, napi, heti és összesített felbontásban. A megtakarítások az első napoktól fogva meggyőzőek – az enyhe időjárás ellenére 2014. március közepéig kb. 110.000 Ft megtakarítás jelentkezett a hőszigetelt ház fűtési költségeiben. A vizsgálatok 2014. márciusáig folynak, utána publikáljuk a végleges megtakarításokat. Az épületfizikai vizsgálatokról szakértők fogják beszámolni a szakmai fórumokon.

Brassnyó László

Az írás a korábban a Mérnök újságban megjelent cikk továbbfejlesztett változata.

Bővebben lásd a www.mek.hu oldalon

14. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále

ÉPÍTÉS/BUILDING – Kurátori koncepció

A 14. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennále programjának kurátorai ÉPÍTÉS/BUILDING címmel mutatják be elképzeléseiket a velencei biennále magyar pavilonjában.

A kiállításon – *Az építés személyiség- és közösségépítő ereje, hatása az épített környezetre* alcímmel – prezentálják a *Kárpát-medencei modellnek* nevezett oktatási módszert, amelynek központi eleme az átriumban megvalósuló demonstratív ÉPÍTÉS. Ezt keretbe mutatják be Kunkovác László néprajzkutató fotóművész *Ősépítmények* című fotókiállítását, a magyarországi építés- és tájépítésképzés építés-kalákáinak anyagát, illetve a kiírt „fogadótér-KAPU” építési pályázatra beadott munkákat.

A 2010. évi BorderLINE Architecture és a 2012-es SpaceMaker című kiállítások gondolatmenetét folytatva a kurátorok a rajzolás-modellkezés-építés hármásából egy, a Kárpát-medencében sajátos építési gyakorlatot és összefüggéseit állítják ki. Ennek kiemelt része a „fogadótér-KAPU” megtervezése és *demonstratív felépítése*, amely választ adhat az építés alapproblémáinak újragondolására.

Kunkovác László kiállítása a spontán (anonim) építés mai napig fellelhető magyarországi építményeit mutatja be. Ezek a világmodellek alapozták meg a három évtizeddel ezelőtt elindult építéseket, amelyek bemutatása a kiállítás másik felében jelenik

meg. A kurátorok ezeket az építéseket nevezik Kárpát-medencei modellnek. Az oktatási módszer szerint a fiatal építészek, tájépítészek, egyetemisták egy közösség számára terveznek, majd kalákában velük együtt hozzák létre a közös alkotást.

Ezek az építés-kalákák az évtizedek során a hagyományos kalákaforma megújításával változatos formákat öltve terjednek a Kárpát-medencében. Az akciók valós problémákra adnak szakszerű válaszokat, jobbá, igényesebbé teszik a közösségeket; a leendő építészeket empátiára, valóságértelmezésre, az építészeti szolgálat szakralitásának felismerésére készítik, és a gyerekek bevonásával már a legfiatalabbakat is nevelik.

A „fogadótér-KAPU” tervezési- építési pályázat nyertes művének demonstratív felépítése, illetve az azt kísérő kiállítás utat mutat az építés alapproblémáinak újragondolására, és egyben választ ad a főkurátor kérdésére.

Dunakeszi-Budapest,
2014 tavaszán

Jakab Csaba és
Márton László Attila
kurátorok

*Kaláka,
Kászonújfalu,
sósoktűrdő*

*Kaláka,
Csiksomlyó,
barátok
feredője*

A KURÁTOROK

Jakab Csaba DLA

egyetemi docens, belsőépítész, építész, bútortervező
Budapest Építészeti Nívódíjas, Építőipari Nívódíjas,
Az év belsőépítész díjas, Európa Nostra-díjas
Születési hely, idő:
Farkaslaka (Székelyudvarhely), Erdély, 1965.

A székelyudvarhelyi művészeti általános iskolában tanult, majd 1984-ben érettségizett a Marosvásárhelyi Művészeti Szakközépiskolában, murális festő szakon. A MIF-en Jánossy György és Király József növendéké-ként 1993-ban diplomázott. 1995-ben az Építészeti Tanszéken Csomay Zsófia tanítványaként mesterfokozatú környezettervező képesítést szerzett. A Kós Károly Egyesülés vándoriskolájában Nagy Tamás, Salamin Ferenc, Sáros László, Makovecz Imre mellett inaskodott. A MOME-n 2007-ben – Ferencz István témavezetésével – megvédte mestermunkáját és értekezését, így építőművész-iparművész DLA fokozatot nyert. 1995-ben a skóciai Dundee egyetemén konzulens, 1998–2002-ben a MIE Építészeti Tanszékén óraadó, illetve a felvételi előkészítő kurzusain tanít. 2004 óta a győri Széchenyi István Egyetem Épülettervezési Tanszékén óraadó, 2007-től főállású egyetemi docens. Tervezői munkásságának fő célja a meglévő környezet olyan építése és bővítése, hogy az „méltó meditációs tárgyként szolgálja az öröklétet. Ennek alapja a rend, amely hierarchikus terekkel és térkapcsolatokkal, és nem ideológiai-stilisztikai, vagy műszaki-technológiai fogalmakkal ragadható meg; cél és eszköz a maga helyén.” Szakmai munkásságának homlokterében a természeti környezettel összehangolt ház-tervezés (tájba-illeszkedés), valamint a gyermek-tárgykultúra megújítása áll. A Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíj támogatásával három évig kutatott-tervezett „Alternatív iskolabútorok” címmel.

*Kemence
a tanyán*

*Kerek tyúkól
egy Baja
környéki
tanyán*

Tevékenységének sajátos területét képezik szimbolikus tartalmú bútorszobrai, illetve emlékműtervei. Munkatársai és tanítványai közreműködésével tíz éven át kutatta szülőfaluja történetének, környezetkultúrájának változásait. A tapasztalatokat könyvekben és folyóiratokban publikálta.

Márton László Attila

belsőépítész, iparművész
Születési hely, idő: Vác, 1971
Honlap: www.emela.hu

A pályáját meghatározó első benyomásokat Lengyel István szobrászművésztől kapta az általános iskolai évek alatt, nála tanult rajzolni. 1989-ben végzett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola szobrász tagozatán, mestere Laluja András szobrászművész volt. Beiratkozott a MIF-re, ahol 1993-ban kapott bútór szakirányú környezeti formatervező oklevelet. 1995-ben ugyanitt elvégezte a mesterképzőt. Szakmai mesterének Jánossy Györgyöt és Csomay Zsófiát tekinti. 1996–99 között a Kós Károly Egyesülés vándoriskoláját látogatta, ahol 1999-ben diplomázott. 1991–95-ben a Comenius Pest megyei Tehetségkutató Tábor oktatója volt, 1992-ben ösztöndíjas tanulmányúton járt Spanyolországban, 1993-ban elnyerte a MÉK-ÉSZ Alapítvány ösztöndíját. 2000-től magántervezőként tevékenykedik.

A belsőépítészeti munkák mellett könyvszerkesztéssel, grafikával, tördeléssel és internetes portálok készítésével is foglalkozik. Munkája során fontosnak tartja az építészet-belsőépítészet-tárgy hármasságának egyben kezelését. Ezt a társalkotók közös munkájával látja megvalósíthatónak. Az NKA alkotói támogatásával lámpákat tervezett és készített (Fény-Tér-Kép I-II.), melynek során a képzőművészet-szobrászat-fénylámpa illetve a fény-tér kapcsolatát vizsgálta. A MAOE és a Kós Károly Egyesülés tagja.

Fotó: Kunikovács László

Fotó: Kunikovács László

Oelschläger-Öry Lajos építész kiállítása Debrecenben

Oelschläger-Öry Lajos (szül. 1896, Kassa – megh. 1984, Miskolc) szepességi német származású magyar építész, aki élete legtermékenyebb időszakát a két világháború között (az első Csehszlovák Köztársaság idejében) Kassán töltötte. A legnevesebb épületei közé Kassán a Forum (Slovan) Mozi, Ortodox Zsinagóga és Iskola, a Kereskedelmi és Iparkamara épülete, a Tűzoltólaktanya és a Városi Nyári Strand tartoznak. Ezek ma már Kassa város műemlékileg védett épületállományának szerves részévé váltak. Ennek is köszönhetően lett az építész az EKF 2013 Kassa kiemelt egyénisége (Márai Sándor íróval, Kosice Gyula szobrásszal és Juraj Jakubisko filmrendezővel közösen). A további épületek közül a tornaljai

Városházát és az Evangélikus Templomot, az Eperjesi Scala (Tokajik) Mozit, a nagymihályi Városházát és a Capitol (Mier) Mozit, az ungvári Zsidó Iskolát, a munkácsi Kereskedelmi Akadémia és a Zsidó Árvaház épületeit, a nagyszőlősi Községi Házat, a ladomérmindszenti Római-katolikus Templomot, ill. az ótátrafüredi Grandhotel Taverna Turista Étterem hozzáépítését kell megemlíteni. Oelschläger Lajos 1939-ben a Vitézi Rend tagja lett és magyarosította a nevét Öry Lajosra. 1945-ben az ún. Benes-dekrétumok döntései alapján el kellett hagynia családjával együtt Kassát és Csehszlovákiát. Miskolcon telepedett le. Itt az Északterv ill. Borsodterv szocialista tervezővállalatok munkatársaként több épületet tervezett, pl. a csipkésűti Csikótelepet, a miskolci Miklós úti Elemi Iskola és a Kazinczy utcai Patikaközpont épületeit, ill. a diósgyőri Egységügyi Központot tervezte.

A Kassai Műszaki Egyetem Művészeti Kara Építészeti Tan-székének munkatársai – Adriana Priatková és Pásztor Péter építészek – a Szlovák Kulturális Minisztérium és a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával készítették el az építész kiállítását. A kiállítás megnyitójára 2012 december 6-án került sor Kassán a Kelet-szlovákiai Képtár Erzsébet utcai kiállítótermében. Ugyanott történt meg 2013 január 18-án (az EKF 2013 Kassa megnyitóünnepsége előestéjén) az építésről elkészült háromnyelvű (szlovák-magyar-angol) gazdagon illusztrált 344 oldalas monográfiának bemutatója, amely a kiállítás kísérőanyagát képezi.

A kiállítás ősbemutatója után – teljesen logikusan – Miskolcra látogatott, abba a városba, amelyik őt mint menekültet családjával együtt tárt karokkal befogadta és otthont teremtett neki. A neves kassai Oelschläger építész itt már csak Öry Lajos bácsi néven ismerték.

Azóta a kiállítás nagy sikerrel lett bemutatva a Kárpát-medence több városában – Pozsonyban, Iglón, Ungváron, Munkácson, Beregszászon, Budapesten, jelenleg meg Debrecenben látható a Hajdú-Bihar-Megyei Építész Kamara Sarló-utcai kiállítótermében április 17-ig, Pécsset május 2-tól lesz megtekinthető.

*Fehér Ház,
Felsőzúgófürdő
(Vysné
Ruzbachy)*

Pásztor Péter

Összekötni az eget és a földet

A Pesti Vigadóban március 14.-én megnyílt kiállítás címe: „Összekötni az eget és a földet”. A kiállítás a Magyar Művészeti Akadémia alapító örökös tiszteletbeli elnöke, az Ybl-, Kossuth-, és Prima Primissima díjas, Magyar Corvin-lánccal kitüntetett Makovecz Imre halála óta a munkásságát legjobban bemutató anyag, amely azonban így is csak a hagyatéknak egy részét képes ismertetni. Ezért hangsúlyozottan nem életmű kiállításról van szó. Az építészet életének legfontosabb állomásait követhetjük nyomon fényképeken, rajzokon és írásain keresztül.

A három teremben látható kiállítás bemutatja a sevillai világkiállítás magyar pavilonját, a paksi katolikus temp-

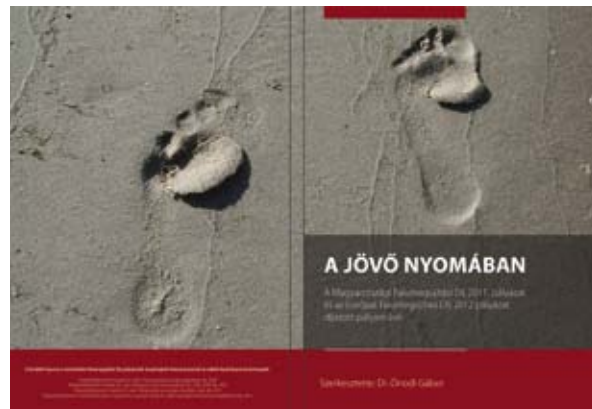
*Kereskedelmi-
és Iparikamara,
Kassa
Liecebný
dom Tatranska
Polianka*

lomot és a visegrádi Erdei Művelődési Házat is, míg egy külön teremben pedig hangsúlyosan kerül bemutatásra az eddig meg nem valósult, felső-krisztinavárosi Szent Mihály templom, melynek eredeti vázlatai és 3 méter magas makettje, a folyamatosan készülő tervek, a munkaközi modell és a szobrok mind azt mutatják, hogy a kiállítás legfontosabb üzenete: az életmű folytatódik.

A jövő nyomában

Az Építész Közlöny-Műhely utóbbi számaiban sorra jelentek meg beszélgetések, vélemények "Quo vadis vidék?" címmel. Európa-szerte és Magyarországon is, Falumegújítási Díj Pályázat keretei közt évről évre vetődik fel ugyanez a kérdés. Válaszképpen pedig születnek konkrét, hiteles, mai "vidéki" válaszok, évtizedes kitértő fejlesztőmunka eredményeit bemutatva. A 2011–12. év reprezentánsait mutatja be a januárban megjelent kötet. Először nyílik alkalom arra, hogy a hazai pályázók dokumentumait és a nemzetközi pályázaton szereplő egyéb országok pályázóinak anyagait együtt jelentessük meg. A meghirdetett pályázati mottó Európa-szerte ugyanaz volt: "A jövő nyomában". A pályaművek összefoglalóinak végigbongészésével nemcsak azt érezhetjük, hogy hazai falvaink törekvései milyen sokszínűek, hanem azt is, hogy

a falusi közösségek európai törekvései a hazaiakhoz hasonlítanak-e, miben rejlenek a különbségek. A kötet a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Elnökségének értékelése és javaslata alapján, az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában, a Nemzeti Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságának jóváhagyásával valósult meg, a Magyar Urbanisztikai Társaság kezdeményezésére. A kötet kereskedelmi forgalomba nem kerül, ingyenes. Átvehető a Magyar Építész Kamarában és a Magyar Urbanisztikai Társaságnál. Szerkesztő: Dr. Ónodi Gábor

EREDETI TERVEZŐK KERESÉSE

Keressük azon felelős építész tervezőket, akik 1936–2008 közötti időszakban jelentős, egyedi építésztervezést végeztek a volt BM Korvin Ottó Kórház, Budapest, VII. kerület Városligeti fasor 9–13. (volt Gorkij fasor) jelenlegi Hrsz. 33505 területén. Kérjük a tervezők jelentkezését Eltér Istvánnál, a MÉK alelnökénél 2014. május 15. napjáig. Email: istvan.elter@t-online.hu, mobil: +36 30 941 67 50

Keressük a Budapest XIV. kerület Róna utca 120.szám alatti irodaépület tervezőjét, hogy a főbejárat áttervezéséhez a hozzájárulást kérjük. Mészáros Péter és Csányi Krisztián építészek, tel.:+36-30-4069221, email: mpterv@gmail.com

FELHÍVÁS

A 1081 Budapest, Népszínház u. 19. (hrsz: 34818, Víg utca sarok, tervező: Lajta Béla) alatti társasház utcai homlokzatai felújításának településképi engedélyezéséhez kapcsolódóan lezáratlan és kifizetetlen szerződéssel rendelkezem. Megrendelő (társasházi közös képviselő) egyoldalú szerződészegése nyomán a munka megfeneklett, teljesítése ellehetetlenült – feltehetően új építész bevonása következik. Hivatkozva a MÉK Etikai-Fegyelmi Szabályzatának 16.§-ára és a szerzői jogi törvényben biztosított jogokra, kérem a tisztelt kollégákat, hogy a fenti ingatlanra azonos tárgyú tervezési feladatot ne vállaljanak. Aki érintett vagy azzá válik/vált a munkában, kérem keressen meg: Fülöp István okl.építész, tel.: +36 20 414 4352, email: fulop.istvan@fpa.hu, FPA Építésműhely Kft.

Magyar Építőművészek Szövetsége

Nemzetközi Építészkongresszus – köszöntő

Fotó: Dulácska Zsolt

Tisztelt Elnök Úr, igen tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Mindnyájan!

Van egy rossz, meg egy jó hírem. Mondjam? Mondom. A rossz, hogy nem volt tél. És ahogy ez kinéz, már nem is lesz. Persze, már ne is legyen. A jó meg, hogy nyakunkon a tavasz. S ha tavasz, akkor Nemzetközi Építészkongresszus, Csanády Pállal és vendégeivel. Paliék, – mint rendesen, most is kitétek magukért. Olyan pazar vendégek, előadók, alkotók vannak itt körülünkben, akik külön-külön is megtöltenék érdeklődőkkel ezt a helyet. Mi több, itt van velünk a hely életre hívója is, aki majd bemutatja a házat.

Érdekes, ám nehéz napnak nézünk elébe. Remélem, mindenki bírja majd estig, mert az előadások sora több mint érdekes. Én szándékosan nem mondom vendégeimet sztárepítészeknek. (Remélem, ezzel nem sértek meg közülük senkit.) Sokkal fontosabb amit idehoztak, amiből kiderül gondolkodásmódjuk, világlátásuk, alkotói magatartásuk. Aminek a végére persze kiderülhet az, hogy miért is tekint rájuk a világ úgy, hogy sztároknak nevezik őket. De legalább is ilyen megkülönböztető figyelemmel fordulnak, fordulunk feléjük. Ez az igazi érdekességük.

És érdekes az, az idő is, amiben napjainkban élünk. Néhány olyan beruházás előtt áll Magyarország, melyekből igazán nem voltunk „eleresztve” sok-sok éve. Van is hát kíváncsiság, van is hát izgalom. És persze erőre kaptak az aggodalmárok is, mert nálunk ez is jellemző. A birokra kelő féltés. Ki félti jobban? És ebben nincs pardon.

Félre ne értse senki, ha valaki izgul, és azért drukkol, hogy az eredmény – ha nem is lesz teljes, mint amelyet szeretnénk, mert szinte ebben is biztos vagyok – akkor az én vagyok. Jó, ne legyek nagyképű, én magam is egy vagyok közülük, közülünk, közületek. Ezért is kérek mindenkit erről a helyről, tegyen meg mindent a siker érdekében, hogy lehessen a tavasz, meg a jövő tavasz, meg az azutáni is az építészet ünnepe. De ami ennél is fontosabb, a közös ünnepünk. Nem lehet valamit úgy kezdeni, hogy az „csak” rossz lehet. Azt el sem szabad kezdeni. Nem. Nem vagyok sem vak, sem süket. Látom és hallom én is, amit

mindnyájan. Ha nekem esetleg valamivel többet kell adnom, az a hit abban, hogy mi is lehetünk eredményesek, sőt továbbmegyek, sikeresek. Amúgy a tavasz is erről szól. Mert süt a nap. 2014 az építészet éve. 2014 az Ybl bicentenárius éve. Ünnepeket adó esemény. Kell, hogy méltóképpen lehessen megünnepelni. Mert minden szükségünk, minden túlzó, vagy éppen jogos kritikánk ellenére is látnunk és tudnunk kell, hogy milyen gazdagok vagyunk. Hogy milyen gazdagok is vagyunk. Ebbe a sorba tartozóknak kell tekintenünk eseményeinket is. Mint ezt a mait is. Induljon tehát az ünnep.

Sáros László György DLA, a MÉSZ elnöke
Elhangzott a Nemzetközi Építészkongresszuson,
a budapesti Bálnában, március 8-án

Felhívás Csonka Pál- érem elnyerésére

2014-ben is sor kerül a nemzetközi híru tudós és több építészgeneráció tanítómestere tiszteletére és emlékezetére, a Magyar Építőművészek Szövetsége által 1988-ban alapított CSONKA PÁL-ÉREM átadására. A kitüntetés az építész- és tartószerkezet-tervezők (konstruktorok) alkotó együttműködését hivatott elismerni. A díj alkotópáros és egyéni alkotó kategóriában adományozható. Azok kaphatják, akik alkotó-párként magas színvonalú építészeti alkotást hoztak létre, továbbá az, aki oktató és/vagy tudományos munkájával jelentősen és igazolhatóan járult hozzá a fent említett, alapvető cél eléréséhez. A kitüntetésre bárki (jogi vagy természetes személy) tehet javaslatot. Az elmúlt években benyújtott, de eddig el nem fogadott javaslatok élnek, azokat szüségtelen megismételni. Az évi javaslatokat kellő indokolással 2014. május 15-ig a Magyar Építőművészek Szövetsége Titkárságára (1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2. tel: +36 1 318 2444, +36 70 614 9404 mail: meszorg@t-online.hu) „Csonka Pál-érem” felirattal kérjük eljuttatni.

A MÉSZ elnöksége és a Kuratórium nevében:
Sáros László György DLA elnök

Budapest, 2014. március 20.

Tanulmányutat ér a mega cserepekkel készült terv

Ma már tervezés során is gyakran kerül górcső alá a beruházás megvalósításának költsége, akár a tetőszerkezet kialakítása kapcsán is. Ha a látvány mellett a gazdasági kérdések is fontosak, nézzünk szét a Creaton XXI. századi mega méretű tetőcserepei között. Ezek alkalmazása most nyugat-magyarországi szakmai tanulmányútra váltható.

A költség- és energiatakarékos szemlélet már a szerkezettervezés során is meghatározó, így biztosítható a mára elvárt költség- és energiatakarékos üzemeltetés. Bármilyen funkciójú épület esetén, akár nagy egybefüggő felületek, akár tagolt tetők fedésekor az épület megvalósítása, de a későbbi üzemeltetése során is komoly gazdasági előnyt kínálnak a mega méretű, sajtolási eljárással készülő kerámia tetőcserepek.

Magyarország tradicionálisan kerámia ország, ahol a szakemberek szívesen használják a téglát és a kerámia tetőcserepet, sokan akár filozófikus elköteleződéssel, de leggyakrabban esztétikai megfontolásból. Mára azonban a csúcstechnológiával készülő, mega méretű kerámia tetőcsereppel készült tető energiatakarékos és gazdaságos, valamint bizonyítottan a legtartósabb tetőmegoldás. A legnépszerűbb a Creaton sík felületű, szögletes vonalvezetésű és leggyakrabban fekete és szürke színben megjelenő, de a természetes natúr és földszínekben is rendelkezésre álló Domino tetőcserep. Aki azonban a mozgalmos formavilágot képviselő vagy a hullámos tetőcserepek között keresi a megoldást, válogasson a Rapido és a Balance színei között. Ezekkel a kerámia cserepekkel az ipari formatervezésnek és így a gondos kialakításnak köszönhetően a korábban elképzelhetetlen, akár 7-10°-os, alacsony hajlásszögű tetők is biztonsággal fedhetőek.

Amit a letisztult megjelenés rejt

A fekvő „H” kazettás, szabályozott égetésnek köszönhetően a sajtolt cserepek geometriailag tökéletesek. A nagynyomású préseléses technológia eredménye a cserép testtömegének csökkenése mellett felületének pórusmentessége. Utóbbi eredménye az alacsony vízfelvétel, így a cserép a fagy hatásainak jobban ellenáll. Nem mellékes körülmény, hogy a felületi pórusmentesség a cserép elszennyeződését, idő előtti öregedését is megakadályozza. A hosszú távú tartósságról persze alapvetően maga a termék alapanyaga és a szigorú minőségbiztosítási elvek mentén zajló és folyamatosan ellenőrzött gyártási technológia gondoskodik. A karcsú, mégis nagy törőszilárdságú kerámia tetőcserepek akár natúr változatára is 50 év a gyártó által írásban vállalt garancia, míg hasznos élettartamuk akár 100 év is lehet. A hosszú élettartam és tartós szépség a Creaton kerámia tetőcserepek esetén nem csak ígéret, hanem számos megvalósult tető bizonyítja. Mindezt a termék felületébe beleégett, annak részévé váló természetes anyag, az engób csak tovább fokozza. A kemény engób felület tovább mérsékeli a vízfelvevő képességet és javítja a felület öntisztulását, így egyúttal szép színhatást eredményez.

Az ipari formatervezett cserepek gazdasági előnyökkel

Egy átlagos méretű sátoztető esetén, a kevesebb, mint 9 db/m² anyagigényű Balance és Rapido modellekkel akár egy fél személygépkocsi súlyával könnyebb a tetőre kerülő cserepek összsúlya, mint egy hasonló anyagigényű kiselemes tetőcserepé. Így a fedés nem csak gyorsabb, de a szállítás is gazdaságosabb, a takarékosabb kialakítású ácszerkezethez kevesebb faanyag szükséges. Ezek pedig forintban is könnyedén kifejezhető előnyt nyújtanak a beruházónak. Kevesebb vágás, szép és vízbiztos tetőszegélyezés, hófogás, az alszerkezet vizesedését akadályozó átszellőzés, vagy a tető legérzékenyebb pontja a tetőáttörések kialakítása – ezek azok a műszaki kérdések, amelyek a minden cseréptípushoz rendelkezésre álló kiegészítő elemekkel műszakilag korrekten megoldhatóak. A kiegészítők alkalmazása a tetőfedő munkáját könnyíti, a tetőt széppé, hosszú távon tartóssá, így végső soron gazdaságossá is teszik.

További információ a szakmai tanulmányútról www.creatonteto.hu, a mega méretű cserepekről www.akcio.creaton.hu.

Afrikai csarnokóriás

Több mint 1000 afrikai ember számára nyújt munkát és megélhetést az év elejétől az a Nyugat-Afrikában található, Frisomat szerkezeti elemekből készült, 16 ipari egységből álló üzem, amely méretét tekintve a Frisomat eddigi legnagyobb projektjei közé tartozik. A 20 foci pályának megfelelő területen elterülő üzem igazi kihívás volt az acélszarnokokat gyártó cég számára, mivel a különböző egységek különböző funkciót látnak el, így nem épülhettek azonos szerkezet típusokból sem.

A Kongói Köztársaság fővárosától, Brazaville-től 75 km-re fekvő üzem Afrika és egyben a Frisomat eddigi legnagyobb ipari építménye. A létesítmény 34 épülete 100.000 négyzetméteren terül el. Az üzemben hideg raktárak, műhelyek, gyárak, raktárak, üzletek és bemutatótermek kerültek kialakításra, amelyek építését az afrikai ipari épületek kivitelezésében már jártas, brazil Asperbas cég végezte.

A 16 ipari egység

Az együttműködés során rengeteg egyeztetés történt, hiszen az üzem szinte minden épülete más-más funkciót

lát el, amelyekhez a Frisomatnak a környezeti hatások és körülmények figyelembevételével, más-más csarnoktípusból kiindulva kellett a tervezést támogatnia. A raktárak és az üzemek épületei az Astra, a hideg raktárak a Ceptra, az üzletek és a bemutató termek pedig az Astrigma tüziorganyozott, előregyártott acélszerkezettel készültek. A raktárak és az üzemek tekintetében a nagy helyigényből fakadó elvárásoknak leginkább az Astra csarnok felel meg, hiszen ez biztonsággal alkalmas akár 30 méter szabad fesztáv alátámasztás nélküli lefedésére is. A nyeregtes, Sigma szerkezet 10 fokos tetőhajlásszögű változata, az Astrigma csarnoktípus, könnyed megjelenése miatt az üzletek és bemutató termek alapszerkezetét képezi. A hűtőház kivételével az épületegyüttesek 60 mm-es üvegyapot szigetelést kaptak.

Ennél a projektnél igazán nagy előnyt jelentettek az elmúlt 35 év során a megrendelői igényeik alapján fejlesztett acélszarnok típusok, amelyek könnyítették és gyorsították a tervezést és költséghatékonyá tették a kivitelezést.

A projekt sztárja

A projekt sztárjaként nyilvántartott, 6000 m²-es, Ceptra csarnokszerkezetű hűtőház falai és teteje 200 mm vastag szigetelt szendvicspanelből épült. A szigetelésnek köszönhetően, míg a kinti hőmérséklet 45 Celsius fok, addig bent a hűtőházban maximum -30 Celsius fok mérhető. A Ceptra típusú hűtőház 40 m szélességével, 140 m hosszúságával és 11 m magasságával kivívta magának a legnagyobb afrikai Frisomat épület címet.

www.frisomat.hu

Víztoronyból műemlék

A folyamatosan fejlődő építési vegyipar talán egyik legnagyobb eredménye, amikor régi technológiákkal kialakított nagyszerű történelmi épületeket sikerül a korszerű anyagokkal úgy felújítani, hogy azok semmit nem veszítenek műemléki értékükből.

Így volt ez a Margitszigeti Nagyszínpad és Víztorony esetében is, melyek rekonstrukciója Magyarország Kormánya és Budapest Főváros Önkormányzatának együttműködő támogatásával két ütemben, 2013-ban és 2014-ben valósul meg. A Margitszigeti Víztorony fénykorában egyszerre működött víztoronyként és kilátótoronyként is. 1938-ban épült mellé a szabadtéri Nagyszínpad. A második világháborúban erősen megsérült víztoronyt 1947-ben helyreállították, de később elvesztette víztorony funkcióját és állapota az évek során újra leromlott. 1977-ben műemlékké nyilvánították.

- A víztorony magassága 57 m,
- a vízmedence átmérője: 13 m,
- tartalma: 600 m³,
- a főoszlopok szabad magassága: 13,2 méter,
- terhelése egyenként 220 tonna,
- a belső betonlépcső magassága: 24 méter,
- a vaslépcső magassága: 20 méter.

Alkalmazott technológia

A lélátókra színes bevonati rendszert kellett készíteni. Itt olyan megoldást kellett találni, mely a UV-álló, ellenálló a gyalogos koptató igénybevételnek, függőleges és víz-

szintes felületen is kialakítható, és felhordható mind beton, mind meglévő műgyanta aljzatra is. Bár nem ez az elsődleges felhasználási területe, a MAPECOAT TNS rendszer a követelményeknek mindenben megfelelő választásnak tűnt. A bevonat készítésekor az aljzat hibáit kellett javítani. A kilátszó betonacélokat azon esetekben, mikor rájuk betonjavító anyag is került MAPEFER 1K-val, amennyiben felszíni voltak PRIMER EP Rustoppal kezelték. A kitöredezéseket néhány mm-es vastagság esetén PRIMER SN + kvarchomok keverékével, nagyobb vastagságú javítás esetén pedig cementkötésű betonjavító habarcsokkal, MAPEGROUT TISSOTROPICO-val és PLANITOP 400-al javították ki. A repedések összevarrásához EPORIP-ot használtak. A meglévő műgyanta bevonatot a felület kb. 20%-ban sikerült eltávolítani, a többi nagyon erősen tapadt. Mind a megmaradó műgyanta, mind a letisztított, kijavított betonfelület át lett csiszolva, majd ezt követte a MAPECOAT TNS rendszer felvitele. Ez a rendszer a lélátó esetében 3 ill. 4 rétegből áll. Ahol régi, de jó minőségű műgyantás felületre kellett dolgoznunk, ott egy réteg MAPECOAT TNS BASE COAT WHITE anyagot hordtunk fel a felületre glettvassal, majd ezt követően két réteg MAPECOAT TNS COLOR-t ugyancsak glettvassal, majd teddyhengerrel homogenizáltuk a felületet. Ahol beton felület fogadott bennünket, ott annyiban változott a dolog, hogy a TNS rendszer felhordását megelőzte egy MAPECOAT I 600 W-s alapozás.

A kerengő technológiai leírása

A lélátó végső megjelenésével a megrendelő olyan elégedett volt, hogy a kerengő bevonatolását is azonos anyagszámmal kérte megvalósítani. Itt egy aszfaltos alapfelület volt, amire rá lehetett volna rakni a TNS rendszert, viszont annyira rossz volt a felülete és minősége hogy ezt el kellett távolítani. Így egy teljesen új fogadófelületet kellett készíteni, ami alatt egy vízszigetelő réteget is ki kellett építeni. Az aszfalt eltávolítása után egy egyenletlen felületet kaptunk amit PLANITOP FAST 330-al egyenlítettünk ki. A vízszigetelést POLYPRIMER alapozás után POLYGLASS TREND VS 4 kg-os bitumenes vízszigetelő lemezzel oldottuk meg. Mivel az átadási határidő nagyon közel volt, és az időjárási körülmények sem kedveztek a beton száradásának, mindeközben gyorszáradású esztrichet kellett készíteni. Ezért a vízszigetelésre egy kb. 7 cm vastag TOPCEM kötőanyagú esztrichréteg jött, amelyre a bevonati rendszer 4 nap múlva került beépítésre. Ide is a 4 rétegből MAPECOAT TNS rendszert készítettünk, mely 1 réteg MAPECOAT I 600 W-ból, 1 réteg MAPECOAT TNS BASE COAT WHITE és két réteg MAPECOAT TNS COLOR-ból áll.

Megoldásainkat keresse a www.mapei.hu oldalon, és a Construmán: A pavilon 210/A. INGYENES belépőjegy: bit.ly/mapeiconstruma

www.mapei.hu
RAGASZTÓK • FUGÁZÓK • ÉPÍTÉSKÉMIAI TERMÉKEK

Repülő csészealj Luxemburgban

Mintha egy repülő csészealj landolt volna a két kis luxemburgi település, a Bertrange és Strassen között elterülő füves réten. Első szempillantásra messziről ilyen formáját mutatja a Luxemburg központjától 10 percre nemrégiben elkészült „Les Thermes” nevet viselő uszoda és szabadidőközpont.

A kiterjedt füves területen fekvő, a két település közös, zöldmezős beruházásaként megvalósult szabadidő-központ ma már az egész régióból várja a sportolni, kikapcsolódni vágyókat. Az épületben minden, a mai igényeket kielégítő szolgáltatás megtalálható az úszó-medencétől, wellness- és rekreációs részlegig, valamint a gyerekes családokat váró élménymedencéig és fitness szolgáltatásokig. A tervpályázaton nyertes építészcsapat koncepciója szerint az épületnek elegánsan illeszkedve kell az őt körülvevő természeti táj részévé válnia. Ugyanakkor a tervet kezdettől fogva az épület szinte minden elemében megtalálható ellentétek játékára építették.

„A tervezés alapkonceptiója szerint az épület egy olyan csiszolt ametisztet formáz, amelyet a láthatatlan, tájba simuló burkolat és az egyedülálló és különleges belső tér összhangja és egyúttal azok ellentéte is jellemez.” – foglalta össze René Witry, építész, a pályázaton nyertes építészcsoport, a Jim Cledes, Witry & Witry, Hermann & Valentiny et Associés Architectes munkájának kiindulópontjait. A wellness paradicsomot megálmodó építészek e koncepció megvalósításához, az épület homlokzatának burkolásához keresték a megfelelő anyagot, amelyet a Prefa nagy ellenálló képességű, kiselemessége miatt íves szerkezetek burkolására is alkalmas, paralelogramma alakú alumínium zsindelemiben találtak meg. Az épület tartószerkezete klasszikus betonszerkezet; a külsejét borító cinkszürke Prefa zsindelel az épületet úgy választja le, különíti el az őt környező ipari területektől, hogy ez a zárt, fémburkolattal ellátott oldala egyúttal sejtelmesen csillogva csalogatja a látogatót az épület belsejébe.

Ellentétek játéka

Ezzel a zártsággal áll szöges ellentétben az ellipszis alakú épülettest másik, hatalmas bevágásokkal, nagyvonalú kör formájú tető-megnyitásokkal tűzdelt oldala. A lakott terület felé nyitott épület itt nyújt betekintést az épület külső sejtelmességével szemben kialakított belső sokszínűségének kontrasztjába.

„Az ellentétek játéka már első pillantásra szembetűnő a nyitott és zárt terek kombinációjában, a kilátás-belátás és átlátások sokszínűségében.” – magyarázta az építészcsoport vezetője.

Éjszaka a komplexum egészen egyedi fényben pompázik: miközben a zárt, a Prefa alumínium zsindelel borításába öltöztetett oldala titokzatos fényben úszik, a másik nyitott oldalon az ablakok a belső tér sokszínűségét tárják fel a szemlélődő előtt. A csiszolt ametiszt alak vagy repülő csészealj éjszakai látványa így hatásosan tükrözi az eredeti építészeti elképzelést.

Beruházó: C.N.I. Les Thermes Strassen–Bertrange
Építész: Gemeinschaftsatelier Jim Cledes, Witry & Witry, Hermann & Valentiny et Associés Architectes

10 év, 10 épület, 10 Prefa megoldás:
legyen Öné a következő bemutatott Prefa megoldás!

További információ: www.prefa.hu

Construma

Szakmai program 2014

Április 2. Szerda

- 10.00 – 13.30 Építésgepesítés az emelőgépek területén
10.00 – 14.30 Tartós rezszsökkentés – Fókuszban az épületenergetika
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00 – 14.30 Társasházak feletti törvényességi felügyelet gyakorlati kérdései
10.00 – 13.00 Az építésügy aktuális kérdései
Továbbképzési pont: MÉK 1 pont
10.00 – 13.30 Épületenergetikai Civil Akadémia – Energiahatékony önkormányzatok
12.00 – 16.00 Ahogy volt, ahogy van, AHOGY lenni kéne! Jelenkori kihívások! Energiahatékonyság és tűzvédelem egy lépésben!
(zártkörű rendezvény, részvétel csak a szervezők meghívása által)
14.00 – 16.00 Fényviszonyaink
15.00 – 19.00 A településenergetika lehetőségei

Április 3. Csütörtök

- 9.30 – 18.00 Korszerű vízszigetelő geomembran anyagok alkalmazása, földmedrű tározók, beton építmények szigetelés felújítása.
Lapostetők-zöldtetők vízszigetelő anyagai
Továbbképzési pont: MÉK 1 pont
9.30 – 13.00 Villamos Biztonság 2014
10.00 – 14.30 Fenntartható építés, fenntartható építőipar
Az építőipar talpra állásának feltétele
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00–15.00 X. Jubileumi Rockwool Építészeti és Tűzvédelmi Konferencia – A tűzvédelem és az elektronikus építésügy
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00–10.30 VI. Magyar Kertépítő Verseny és Show eredményhirdetése
10.30–16.00 Kulcs a jövőhöz: green-city – green infrastructure
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00–15.00 A BAUMIT bemutatja: Színek az építészetben
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00 – 13.00 Épület jóvátétel konferencia
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00–14.00 Gyorsabb, olcsóbb...De biztonságos is?
Munkavédelmi Akadémia a biztonságos,

egészségre nem veszélyes építőipari munkahelyekért!

Április 4. Péntek

- 9.00 – 15.00 Fenntartható építészet – égetett kerámia építőanyagok a korszakváltás küszöbén
Továbbképzési pont: MÉK 1,5 pont
10.00–14.00 Fenntarthatóan a jövőbe!
Globális irányelvek és a hazai építőipari szabályozás találkozása
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00 – 14.00 Év tetője Nívódíj Pályázat 2013 – eredményhirdetés és ünnepélyes díjátadó
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00 – 14.30 ÖKO-CITY KONFERENCIA: Az építőipar stratégiai feladatai a klímánk védelmében, 2020-ig és 2030-ig
Továbbképzési pont: MÉK akkreditáció folyamatban
10.00 – 13.00 VII. Lengyel-Magyar Konferencia és Üzletember-találkozó
10.00 – 12.30 Megújuló települések – megújuló életmód, mint fenntartható alternatívák?
10.00 – 14.00 Magyar Mérnöki Kamara szakmai továbbképzése
13.00 – 16.00 A Várbazár megújítása – az Ybl emlékévé hivatalos programja
Továbbképzési pont: MÉK 1 pont

ÖKO CITY TECHNOLÓGIAI BEMUTATÓ – A pavilon 101/A

- Szervező: ÉVOSZ Könnyűszerkezet-építő szakmai Tagozat (MAKÉSZ)
Fővédnök: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Horváth Attila Imre fejlesztés- és klímapolitikáért, valamint kiemelt közszolgáltatásokért felelős államtitkár
Védnökök: Belügyminisztérium, Dr. Szaló Péter területrendezési, építésügyi és örökségvédelmi helyettes államtitkár ÉMI Nonprofit Kft., Dr. Sárközi Károly vezérigazgató

Április 2. Öko City – A VÁROS
10.00–13.00 Önkormányzati Civil Akadémia

Április 3. Öko City – A JÖVŐ
10.30–17.00 Egyetemek, felsőoktatási intézmények kutatásai, fejlesztései a jövő épületeiről

Április 4. **Öko City – A KÖZÖSSÉGI LÉT**
10.30–16.00
Társasházak, szövetkezeti házak, panel épületek energetikai felmérése, optimalizált felújítási lehetőségei

Április 5–6. **Öko City – A CSALÁD**
10.00–17.00
Előadások, alkalmazástechnikai bemutatók felújítás, energiakorszerűsítés, épületautomatizálás témában.

ÖKO CITY – KONZULTÁCIÓS SZIGET – A pavilon 103/A

Szervező: NFM, BM, ÉMI, MKIK, Katasztrófavédelem összefogásával

Építsd be a tetőteredet! – A pavilon 112/A

Április 2–6. Interaktív bemutató a Baumit, a Bramac, a Creaton, a Mediterrán Magyarország, a Prefa, a Trilak és a Velux cégek közreműködésével

Szervező: ÉMSZ Épületszigetelők, Tetőfedők és Bádgosok Magyarországi Szövetsége, Hungexpo Zrt.

Goodwill cégcsoport energetikai tanácsadás – A pavilon 103/A

RENEO

Április 2. Szerda

10.00 – 17.00 WILO ÉPÜLETENERGETIKAI NAPOK I. – Konferencia 4 szekcióval
10.00 – 13.00 Épületenergetikai szekció
14.00 – 17.00 Épületautomatizálási szekció
15.00 – 19.00 A településenergetika lehetőségei

Április 3. Csütörtök

10.00 – 17.00 WILO ÉPÜLETENERGETIKAI NAPOK II. – Konferencia 4 szekcióval
10.00 – 13.00 Hőtermelés – hőhasznosítás – hőellátás – kémény szekció
14.00 – 17.00 Szellőzés technikai szekció

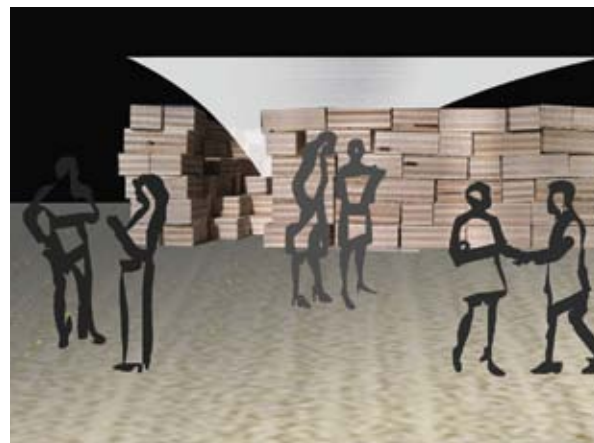
Április 4. Péntek

10.00–15.00 Megújuló energia hazai körkép 2014

Részletes konferencia program, regisztráció:
www.construma.hu

A Magyar Építész Kamara a Construmán

A MÉK az idei évben is önálló standdal vesz részt a Construmán 2014. április 2–6. között.

Követve a tavaly indított kezdeményezést, ebben az évben is építész hallgatók tervezik és készítik a kamara standját, ezúttal a Moholy Nagy Művészeti Egyetem (MOME) építész hallgatói Göde András egyetemi docens irányításával. A MÉK Belsőépítészeti Tagozatának vezetősége részéről Rex-Kiss Béla vesz részt a stand létrehozásában.

A standról: A helyszín egy 10 x 10 méter alapterületű szigetesen elhelyezkedő stand.

A terület közepe fölé kerül befüggesztve egy 6 m átmérőjű, kúp alakú Barrisol installáció, 6 ponton függesztve. Alatta helyezkedik el egy 6x6 méter alapterületű szalmabálából készült térplasztika. Az installáció belsejében sínes rendszerű fényforrást tartó szerkezet található.

A világítást és a Barrisol anyagot a Rio Lámpastúdió Kft. biztosítja.

Az építész kamarai tagok ezúttal is egy továbbképzési pontot kapnak a Construma kiállítás megtekintéséért.

A továbbképzési pontról az igazolást a MÉK standján lehet átvenni az A pavilon 209A standon.

A Construmával kötött megállapodásnak köszönhetően az építész kamarai tagok most is ingyenesen tekinthetik meg a szakmai napokon (április 2–4.) a kiállítást, amennyiben előzetesen regisztrálnak a mek.hu kamarai honlapon lévő regisztrációs linken keresztül.

A kitöltött regisztrációs lap elküldése után érkező válasz e-mailben lesz benne az egyszeri ingyenes belépésre jogosító vonalkód, melyet kinyomtatva kell elvinni és a Hungexpo I., II. és III. kapuinál üzemelő előregisztrációs pultoknál leadva jutnak a kamarai tagok látogatói kitézőjükhöz. Az on-line regisztráció április 3-án 18 óráig működik!

A MÉK standján jelen lesz az Építésztoábbképző Kft. is, képviselői építészeti könyvekkel, és továbbképzési információkkal várják az érdeklődőket.

Építésverseny

ROCKWOOL – homlokzatok kompromisszumok nélkül!

Első alkalommal hirdetünk versenyt építészmérnökök és építészhallgatók részére. Változtasd a víziót tervre! Tervezz egy egyedi kivitelezésű épületet ECOROCK FF vakolható homlokzati hőszigetelő rendszer felhasználásával és nyerd meg az utazást Barcelonába!

A verseny munkák benyújtási határideje: 2014. augusztus 31.
További információk: www.verseny.rockwool.hu

Szívélyesen meghívjuk az összes építészmérnököt, tervezőt és építészhallgatót a ROCKWOOL Hungary Kft. által kiírt tervezői versenyre. A verseny címe „*ROCKWOOL – homlokzatok korlátok nélkül!*”.

A versenyben való részvétel feltétele az ECOROCK FF vakolható homlokzati hőszigetelő rendszer felhasználása az építészeti koncepcióban vagy a megvalósításra váró tervben. A versenyben részt vehetnek a köz-, oktatási-, nevelési-, kereskedelmi épületekre valamint társasházakra és családi házakra vonatkozó tervek is.

A pályázati munkák benyújtási határideje:

2014. augusztus 31.

A nyertesek kihirdetése:

2014. szeptember 10.

A verseny díjazása:

4 díj az építészek / építészirodák által benyújtott tervekre
1 díj az építészhallgatók által benyújtott tervekre

A verseny nyeregyeme az összes nyertes számára egy közös, négynapos utazás Barcelonába. Az utazás várható időpontja: 2014. szeptember 22–26.

Hogyan lehet jelentkezni a versenyre?

A www.verseny.rockwool.hu oldalon minden információt megtalálható.

Váltsd a víziót tervre, a tervet pedig csodálatos utazásra!

Légy Te az öt nyertes egyike és tölts felejthetetlen négy napot Barcelonában!

Ismerd meg a ROCKWOOL új termékét, az ECOROCK FF Homlokzati hőszigetelő rendszert!

Az ECOROCK FF vakolható homlokzati hőszigetelő rendszer új építésű házakon valamint a hőszigetelés modernizálásánál egyaránt alkalmazható. A rendszer elemei úgy lettek összeválogatva, hogy a bazaltkőből készült közetgyapot kiváló tulajdonságai maximálisan ki legyenek használva. Az ECOROCK FF családon belül kaphatók színezett szilikát és szilikon vékonyvakolatok dörzsölt és kapart struktúrában, valamint különféle habarcsok és vakolatalapozók. Az ECOROCK FF rendszer színes vakolat- és festékpalettája az ECOROCK COLOR SYSTEM. A közel 200 választható szín, valamint a vakolatok különféle struktúrája és szemcsemérete a legmerészebb ötletek megvalósítását is lehetővé teszi a tervezett épülethomlokzat kialakításánál.

ROCKWOOL – HOMLOKZATOK KOMPROMISSZUMOK NÉLKÜL! Építésverseny

Első alkalommal hirdetünk versenyt építészmérnökök és építészhallgatók részére.

VÁLTOZTASD A VÍZIÓT TERVRE!

Tervezz egy egyedi kivitelezésű épületet ECOROCK FF vakolható homlokzati hőszigetelő rendszer felhasználásával és nyerd meg az utazást Barcelonába!

A versenymunkák benyújtási határideje: 2014. 08. 31.
További információk: www.verseny.rockwool.hu

Tervezzen a NAGYOKKAL

... és váltsa terveit tanulmányútra!

Felhívás Creaton tanulmányúton való részvételre

Szakmai tanulmányúttal jutalmazza azon tervezőket a Creaton Hungary Kft., akik Balance vagy Rapido megaméretű cseréppel tervezett épülettervvel jelentkeznek.

A szakmai tanulmányút programja – épületek és előadók

Indulás 2014. június 4. 7.00, várható érkezés 21.00

09.30 Tápra érkezünk a **Bencés Erdei-Iskolába**. Előadó: **Gutowski Robert, építész**

11.00 körül a **zirci Bagolyvár Fogadóban dr. Márkus Gábor, építész** a Fogadó tulajdonosa vezet körbe bennünket. Szakmai előadások, majd ebéd a Fogadóban, indulás 14.00 körül.

16.00 **Celldömölkön** meglátogatjuk a **Kemenes Vulkánparkot**. Az épületben **Földes László építész** kalauzol.

Útközben megtekintjük a győri **Petz Aladár Megyei Oktató Kórház (PAMOK)** Tonality kerámia lapokkal burkolt homlokzatát. Az épületről **Bordács László** és **Havrán Judit vezető tervezők** tartanak előadást.

19.00 Az **Etyeki Kúria Borgazdaságában** látnak minket vendégül. Előadó: **Bordás Péter, építész**

A pályázati anyag: 2014. április 30-ig hatósági engedélyezésre beadott tervek

Jelentkezési határidő: 2014. május 10. - 24.00

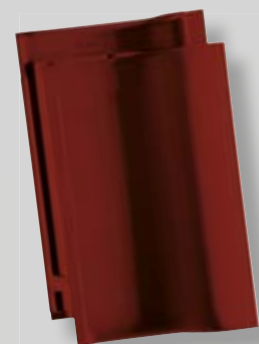
A feltételeknek való megfelelés esetén néhány adat megadása és a tetőmetszet feltöltése elegendő a Creaton nyugat-magyarországi tanulmányútján történő részvételhez.

További információ a jelentkezést illetően **Build-Communication Kft.**

Jelentkezés: www.creatonteto.hu/epitesz-felhivas

info@buildmarketing.hu,

T: (23) 611-028

Pamok
Győr

Bencés Erdei Iskola
Táp

Kemenes Vulkánpark
Kemenes

Bagolyvár Fogadó
Zirc

Esterházy Kúria
Etyek

CREATON
A TETŐCSERÉP

